

ELS NOSTRES ORÍGENS

«Tho' much is taken, much abides; and tho' We are not now that strength which in old days/ Moved earth and heaven, that what we are, we are.»

«Si serem encara allò que som, o allò que voldrem ser, és cosa que hem de decidir nosaltres. I avui és un bon dia per començar a pensar-hi.»

Ulysses, Alfred Tennyson

«qui perd els orígens/perd identitat»

Jo vinc d'un silenci, Raimon Pelegero

A la totalitat dels éssers humans contemplats com espècie determinada dins del món en què vivim ens uneixen una sèrie de característiques comunes. Considerats ja com una única espècie, en valorem també la diversitat que fa de cada un de nosaltres un ser únic, especial i característic. A més a més de l'ampli aspecte que configura la diversitat individual, val a dir que els humans també ens diversifiquem per moltes altres raons col·lectives. És en aquesta darrera consideració que redacto aquest document: perquè tots i cada un de vosaltres i dels vostres fills i filles i descendència futura mantingui en la seva memòria que formem o hem format part de la nació catalana. Als catalans se'ns ha fet i se'ns continua fent difícil mostrar-nos a la resta de la humanitat en la nostra particular diversitat, però, pacífics i constants, no renunciem a allò que som i que lliurement volem continuar essent: catalans!

No res del que trobareu en aquestes pàgines us serà difícil de trobar i comprovar en altres mitjans (llibres, suports informàtic...), ara bé, si aquest recull us ajuda a resoldre o us permet agilitar alguna dada que en la vostra vida us sigui d'utilitat, l'esforç per unificar aquests fulls haurà estat més que recompensat.

Ser catalans, per atzar o perquè lliurement així ho hem decidit –al capdavant hom és allò que sent ser o que vol ser–, no ens atorga cap privilegi davant la resta del món però, així com succeeix amb altres tipus d'herència, de ben segur que ens ha ajudat a formar el nostre caràcter, la nostra visió del món i la nostra particular i diversa forma de ser i comportar-nos. És per tot això que, així com estimeu el vostre pare, la vostra mare i els vostres fills i filles, espero que estimareu també la vostra terra, els vostres orígens i la vostra nació catalana.

Joan Escapa i Carulla
setembre, 2002

ELS CATALANS SOM EUROPEUS

La idea de la unió dels diferents pobles d'Europa no representa cap novetat en la història de la humanitat. Fa ja més de mil anys, **Carlemany** aconseguí annexionar en un gran imperi molts dels territoris d'aquest continent. L'expansió d'aquest imperi es basava, fonamentalment, en la fe en el cristianisme, oposada a la fe de l'Imperi d'Orient. Com a conseqüència de les disputes dels fills de Carlemany, l'imperi carolingi entrà en decadència a la mort d'aquest emperador, la qual cosa propicià la creació dels futurs estats –com França, Alemanya...– i obrí el pas del poder a les diferents autoritats locals, els **comtes**. Els comtats catalans, van néixer en aquell moment.

Amb el temps cada un d'aquests territoris –petits regnes o comtats– en va anar incorporant d'altres o es va anar dividint entre si. Això bàsicament obeïa a pactes matrimonials o com a conseqüència de campanyes militars o guerres.

Així, doncs, entre casaments i lluites els estats s'han anat configurant tal com són. La història i la política mundial de bona part de la segona meitat del segle XX van procurar mantenir estables els estats europeus d'acord amb els pactes finals de la *Segona Guerra Mundial* (1945). En el darrer decenni del segle XX, però, van tornar a canviar unes quantes fronteres. Alguns d'aquests canvis es van poder realitzar de manera pacífica – Eslovènia o els estats bàltics, per exemple–, d'altres, dissortadament, van comportar guerres i morts –com en el cas de Bòsnia o Croàcia.

Amb l'objectiu de garantir que mai cap altra guerra no dividiria Europa, com havia passat arran de la *Segona Guerra Mundial*, un ministre francès, Robert Schuman, va proposar, l'any 1950, compartir amb Alemanya la producció d'acer i carbó sota una sola autoritat, vàlida per als dos estats. Això no resultava fàcil, ja que calia que els dos estats acceptessin la decisió d'aquesta autoritat unipersonal. Un altre francès, Jean Monnet, col·laborador de Schuman, aconseguí el suport entusiasta de l'alemany Konrad Adenauer per a dur a terme el projecte.

Bèlgica, els Països Baixos, Luxemburg i Itàlia es van afegir ràpidament a col·laborar amb la idea de compartir interessos comuns. Després de discutir força la qüestió, aquests sis estats creen la *Comunitat Econòmica Europea* (CEE), l'any 1957.

L'any 1973, el Regne Unit, Irlanda i Dinamarca s'incorporen al mateix projecte; el 1981, és Grècia la que ho va fer; Espanya i Portugal van poder unir-s'hi el 1986, i Àustria, Suècia i Finlàndia, el 1995. Des del 1993, aquest projecte s'anomena **Unió Europea** (UE).

Hi ha altres estats que, veient els avantatges d'aquesta unió, també van demanar d'ingressar-hi. Alguns d'aquests estats són Polònia, Hongria, Txèquia, Eslovàquia, Croàcia..., fins i tot la intercontinental Turquia.

Per part dels diferents territoris i persones que hi convivim, la Unió Europea significa un esforç col·lectiu per tal d'agrupar-nos plegats sota unes mateixes normes de convivència. Quantes més normes comunes siguem capaços de compartir sense que això impliqui una adaptació notòriament massa desigual, més important serà la UE. I això hauria de significar que podrem ser més lliures, més feliços, més solidaris, més...

2002

TAULA CRONOLÒGICA DELS COMTES-REIS ALS PAÏSOS CATALANS

Comtes	Guifré, <i>el Pilós</i>	(878-897)		
vassalls dels	Guifré II Borrell	(897-911)	– Sunyer	(897-946)
reis francs	Borrell II	(946-992)	– Miró	(946-966)
	Ramon Borrell	(992-1017)		
	Berenguer Ramon, <i>el Corbat</i>	(1017-1035)		
Comtes	Ramon Berenguer, <i>el Vell</i>	(1035-1076)		
sobirans	Ramon Berenguer II, <i>Cap d'Estopa</i>	(1076-1082)	– Berenguer Ramon II, <i>el Fratricida</i> (1076-1097)	
	Ramon Berenguer III, <i>el Gran</i>	(1093-1131)		
	Ramon Berenguer IV	(1131-1162)		
	Alfons I, <i>el Trobador</i> o <i>el Cast</i>	(1162-1196)		
	Pere I, <i>el Catòlic</i>	(1196-1213)		
	Jaume I, <i>el Conqueridor</i>	(1213-1276)	= 1 Elionor de Castella	
Comtes-reis	Pere II, <i>el Gran</i>	(1276-1285)	= 2 Violant d'Hongria	
de la	Alfons II, <i>el Franc</i>	(1285-1291)	} Reis de	
Confederació	Jaume II, <i>el Just</i>	(1291-1327)	} Mallorca i de	
catalano-	Alfons III, <i>el Benigne</i>	(1327-1336)	} Jaume III (1324-1349) } Catalunya-Nord	
aragonesa	Pere III, <i>el Cerimoniós</i>	(1336-1387)		
	Joan I, <i>el Caçador</i>	(1387-1396)		
	Martí, <i>l'Humà</i>	(1396-1410)		
	<i>Interregne</i>	(1410-1412)		
	Compromís de Casp	(24/6/1412)		
	Dinastia de Trastàmara		↓	

L'any 986 el comte Borrell refusa prestar el jurament de fidelitat i vassallatge i es declara independent del rei franc. Amb aquesta feta reconeixem l'inici i naixement de la nació catalana.

Tombant el segle X-XI, Ramon Borrell encunya moneda pròpia amb el seu nom.

C R O N O L O G I A

- 1412 El Compromís de Casp elegeix Ferran d'Antequera.
- 1420 Inici d'una forta crisi, aguditzada entre 1427-28 i que s'allargassa molts anys. Polarització de les contradiccions socials: terratinents contra remences, aristocràcia urbana (biga) contra mercaders i menestrals (busca).
- 1443 Conquesta de Nàpols.
- 1450 Alçament de pagesos i menestrals contra els senyors a Ciutat de Mallorca.
- 1453 La Busca assoleix el poder municipal a Barcelona.
Fi de la Guerra dels Cent Anys i caiguda de Constantinoble a mans dels turcs.
- 1462 Revolta de remences.
Rebel·lió del Consell de Cent, la Generalitat de Catalunya contra Joan II.
- 1472 Barcelona es lliura a Joan II
- 1479 Ferran II, rei de Catalunya-Aragó.
Unió dinàstica entre Castella i la Confederació catalano-aragonesa.
- 1481 El capítol de Cort "Constitució de l'observança" reforma l'organització constitucional catalana fins a la "Nova Planta".
- 1482-85 Segona revolta de remença
- 1484 Implantació de la Inquisició castellana a tots els Països Catalans, amb una forta oposició arreu.
- 1486 Sentència arbitral de Guadalupe.
Solució al problema de remença.
- 1487 Imposició definitiva de la Inquisició. Inici d'exili de jueus i conversos.
- 1492 Expulsió dels jueus. Descobriments d'Amèrica per part dels europeus.
- 1494 Creació del Consell Suprem d'Aragó, organisme consultiu de la corona, una de les peces de la nova administració central per als afers de tota la Confederació catalano-aragonesa.
- 1506 Morta ja Isabel de Castella, Ferran II es casa amb Germana de Foix.
- 1509 Un fill de Germana de Foix mort en néixer trenca les esperances d'una successió que hauria separat el regne de Catalunya-Aragó del de Castella.
- 1520-23 Revolta de les Germanies a València i Mallorca. Els agermanats s'imposen durant un cert temps però són derrotats per la monarquia i la noblesa i sofreixen, com totes les classes populars, una forta repressió econòmica, social i política.
- 1522 Primer document oficial en castellà: Germana de Foix signa un indult per a uns implicats a la Guerra de les Germanies.
Negativa de Carles I a la petició barcelonina de comerciar amb Amèrica.
- 1530 Aparició del bandolerisme (fonamentalment els perjudicats per la Sentència de Guadalupe).
- 1535 Expedicions a Tunis i Alger respectivament. Reduïts a la Mediterrània,
- 1541 dominada pels corsaris baberescos i turcs, els catalans llencen aquestes expedicions de poca volada per tal de mantenir-hi el comerç i estimular les activitats industrials.
- 1537 Les Corts de Montsó eleven una queixa per les talles abusives de boscos provocades per les construccions navals per a les expedicions militars contra els turcs. A partir d'aquests temps, desfo-restació constant per diferents motius, com la lluita contra el bandolerisme.
- 1545 Concili de Trento. Contrareforma. Mesures restrictives en la vida moral, econòmica i intel·lectual.
El segle XVI és de Decadència del comerç mediterrani a causa de la pirateria turca i barbaresca i per les

- prohibicions eclesiàstiques de mantenir relacions –ni ni que fossin comercials– amb infidels.
- 1568 A partir d'aquesta data, els virreis i màximes autoritats als PPCC són d'origen castellà.
- 1571 Batalla de Lepant. Forta participació i interès català.
- Segona meitat del s. XVI Increment de la severitat inquisitorial i de la censura. La monarquia espanyola abandona les costes catalanes i, especialment, les de les Illes a la mercè dels pirates turcs.
- 1558, destrucció de Ciutadella.
1570, Felip II abandona Menorca contra la voluntat dels menorquins i les protestes dels consellers de Barcelona. Les Illes cauen en un estat de prostació econòmica que trigarà segles a ser superada. Impossibilitats de comerciar amb Amèrica, els mercaders catalans hi arriben indirectament a través directament a través dels de Sevilla, Medina del Campo i del de Lisboa.
- Castellanització dels PPCC a nivell social, cultural i religiós: benedictins de Valladolid són traslladats a Montserrat per sotmetre el monestir lluny de les influències filosòfiques més avançades (lul·lisme, erasmisme, devotio moderna...)
- 1609 Expulsió dels moriscs. Al País Valencià representà una pèrdua d'un terç de la població i l'ensorrament de l'economia agrària, industrial i financera. Treballaven gairebé en tots els oficis artesanals i del camp no hi hagué temps per ensenyar aquests oficis als que es quedaven. Moltes terres van quedar sense llaurar i molts tallers sense mà d'obra. Crisi de les classes terratinents feudals i de les burgeses que en cobraven els censals.
- 1618 L'especial caràcter patriòtic del bandolerisme català es palesa en el seu crit escampat arreu del país: «Visca la terra!»
- 1618-48 Guerra dels Trenta Anys. La monarquia intenta coaccionar els PPCC perquè hi participin.
- 1626 Corts Generals. Felip V i el seu primer ministre, el comte-duc d'Olivares, se la política tradicional, intenten transformar l'estat espanyol en estat unitari per tal de poder subjugar més fàcilment els territoris autònoms de les lleis feudals i centralistes de Castella. La mobilització dels soldats i el finançament de la guerra en són l'aspecte principal. El Principat s'hi oposa. El País Valencià, més debilitat políticament per les circumstàncies immediates, ha d'accedir i acceptar la "unificació d'armes".
- Primera meitat del s. XVII Malgrat els esforços de la monarquia per aconseguir la unitat política, financera i militar de la Península, no ho aconsegueix del tot. Els PPCC, gràcies a la seva autonomia, s'alliberen de la forta inflació monetària castellana. Aquesta oposició du al trencament violent.
- 1640-52 Corpus de Sang, 7 de juny del 1640. Guerra dels Segadors, revolta social i nacional contra el règim senyorial feudal i contra la monarquia absoluta i centralista. República catalana sota la protecció francesa de Lluís XIII. Pau Claris aglutina totes les classes mitjanes i populars, agràries i urbanes, mentre que la noblesa, castellanitzada, es passa en bloc al bàndol del rei Felip V.
- 1640 Sublevació i independència de Portugal. Durant la Guerra dels Segadors, el port i la ciutat de València experimenta una forta expansió econòmica. Malgrat tot, el 1648, a València, hi ha una forta inestabilitat social i es respira un ambient revolucionari.
- 1648 Sublevació i independència d'Holanda. Pau de Westfàlia.

- 1648-80 Derrotes de la monarquia espanyola, que ha de fer marxa enre-
re al procés centralitzador.
- 1652 Capitulació de Barcelona i final de
la Guerra dels Segadors.
- 1659 Tractat dels Pirineus. Segregació
del territori de l'actual Catalunya-
Nord i la seva incorporació a l'im-
peri francès.
- 1660 França aboleix les constitucions i
institucions catalanes als nous ter-
ritoris assolits. Dura repressió contra
l'oposició catalana.
- 1661-74 Revoltes a la Catalunya-Nord per
tal de reincorporar-se als PPCC.
- 1693 2a. Alemanya: els pagesos repo-
bladors de les terres abandonades
pels moriscs reivindiquen els Furs
de Jaume I contra les jurisdiccions
senyorials de tipus feudal i d'influen-
cia castellana.
- 1700 Mort de Carles II sense successió.
Felip de Borbó, representant del
centralisme francès i de l'esperit i
interessos aristocràtics i feudals,
s'enfronta a Carles d'Àustria, repre-
sentant de l'esperit federalista i des-
centralitzador i dels interessos de les
classes populars i mitjanes dels PPCC.
El català deixa de ser oficial a la Ca-
talunya-Nord, Lluís XIV en prohibeix
l'ús.
- 1705 Carles d'Àustria suprimeix les juris-
diccions i privilegis senyorials al
País Valencià.
- 1707 Felip V derrota els valencians a la
batalla d'Almansa. Pèrdua d'Aragó
i València. Retorn a la situació anterior
de privilegis nobiliaris i feudals i dura
repressió contra les classes populars
(maulets).
- 1708-82 Sota la sobirania d'Anglaterra, Me-
norca experimenta un gran progrés
econòmic, social, polític, cultural i
lingüístic, que la distingeix clara-
ment en relació amb la crisi general
a la resta dels PPCC
- 1713 Pau d'Utrecht: Menorca a la sobirania
anglesa.
- 1714 Barcelona, i amb ella la resta de Ca-
talunya, cau sota les armes de Felip V.
El català deixa de ser idioma oficial al
Principat.
- 1715 Mallorca, i la resta de les Illes excepte
Menorca, cau sota les armes de rei
Felip V. El català, excepte a Menorca,
deixa de ser llengua oficial a les Ba-
lears.
- 1714-25 Insurreccions populars contr el nou
règim.
- 1717 Decret de Nova Planta. Abolició de les
lleis, constitucions i institucions de tots
els PPCC sota el poder de Felip V. Dura
repressió i fort retrocés eco- nòmic,
social i cultural. El renaixement
iniciat al final del segle anterior no se-
rà reprès fins a la segona meitat de
segle XVIII. Inici d'un fort centralisme.
Supressió de totes les universitats de
Principat, que són substituïdes per la de
Cervera. Abolició del dret d'estrangeria,
per la qual cosa els catalans esdevenen
espanyols per obligació. Els PPCC
perden la seva sobirania i passen a ser
simples territoris admi-nistratius de
l'estat borbònic espanyol centralitzat.
- 1720 El català deixa de ser oficial a l'Alguer.
- 1729 Es crea l'Acadèmia de les Bones Lle-
tres de Barcelona, predecessora de
l'Acadèmia Desconfiada.
- 1734-36 Noves temptatives de revolta: "Via
fora els adormits", i missatge
d'auxili al rei Jordi II d'Anglaterra.
- 1758 Creació de la Junta de Comerç, de
Barcelona.
- 1760 Els diputats de Barcelona, València,
Ciutat de Mallorca i Saragossa pre-
sents a les Corts de Madrid un me-
morial reivindicant les llibertats nacio-
nals.
- 1765 A partir d'aquesta data, tensions del
problema rabassaire i revoltes reivin-
dicant la perpetuació dels contractes
d'arrendament.
- 1771-80 Se signen nous decrets contra l'ús

- de la llengua catalana i contra altres drets abolits en la Nova Planta.
- 1776 Fundació de la Societat Econòmica d'Amics del País Valencià.
- 1778 Fundació de la Societat Maonesa de Cultura, i de la Societat Econòmica d'Amics del País de Ciutat de Mallorca.
Autorització reial a diversos ports catalans per poder comerciar amb les colònies americanes.
- 1788 La corona castellana recupera Menorca. Immediat procés regressiu d'aquesta illa que contrasta amb el progrés de l'època de dominació anglesa.
- 1789 Revolució francesa. Al Principat, escassetat i revoltes.
- 1793-95 Guerra Gran contra la Convenció francesa. El Principat s'ha de defensar i fer lleves de soldats pel seu propi compte, per manca d'ajut de Madrid.
Els revolucionaris francesos elaboren diversos projectes de restauració de les llibertats catalanes.
- 1802 M. Sanelo proposa a la Societat Econòmica d'Amics del País Valencià la reglamentació i l'ensenyament de l'ortografia pròpia dels PPCC.
- 1808-14 Guerra del Francès o napoleòniques. Invasió i reorganització política. Malgrat l'interès tàctic de Napoleó de donar llibertats polítiques i nacionals als catalans, forta oposició popular.
- 1808 Junta Suprema de Catalunya, de València i de les Balears. La manca d'un rei facilita l'organització i l'esperit federatiu.
Inici de les guerres independentistes americanes.
- 1810-12 Corts de Cadis.
- 1812 Primera constitució de l'Estat espanyol, de tendència unitària i liberal. Malgrat el mandat rebut de la Junta Suprema els delegats catalans no saberen defensar la reivindicació de les llibertats perdudes sota Felip V. A Mallorca, primer diari en català, *Diari de Buja*, anticonstitucional.
- 1813 Decret sobre llibertat d'indústria.
- 1814 Ferran VII restableix l'absolutisme borbònic
- 1815 Abolició del decret de 1813 i restabliment de l'organització gremial.
- 1817, 1819 Sublevacions a favor del liberalisme a Barcelona i València.
- 1820 Alçament de Riego i inici del trienni liberal. Fi de l'*Antic Règim*.
- 1823 Invasió de l'exèrcit francès, "Els Cent mil fills de sant Lluís", que suprimeix el govern liberal, restaura l'absolutisme i féu exiliar polítics liberals.
- 1823-26 Ocupació francesa del Principat. L'entrada massiva dels manufacturats francesos provoca la crisi de la indústria catalana.
- 1825 Alçament dels Malcontents, al Principat.
- 1826 Retirada de l'exèrcit francès.
- Del 1828 L'inici del comerç intens amb les Antilles i la desamortització agrària obren pas a una petita revolució econòmica a Mallorca i Menorca (horta, vinya, ametllers, calçat); Eivissa i Formentera, tanmateix, s'han de refiar de les salines i pesca.
- 1830 S'introdueixen els primers vapors.
- 1833 La revista *El Vapor* publica La Pàtria, de Bonaventura Carles Aribau.
- 1833-40 Primera guerra carlina.
- 1834 Llibertat d'indústria i supressió definitiva del sistema gremial.
- 1835 Revolució liberal. La Junta Provisional Superior Governativa de Catalunya proposa a les de València i Aragó la restauració modernitzada de la Confederació catalano-aragonesa.
- 1839-43 Període progressista. Aparició del republicanisme federal dirigit per Abdó Terrades.
- 1840-43 Regència d'Espartero.

- 1841 Els aranzels lliurecanvistes perjudiquen la indústria del Principat i ensorren la sedera valenciana.
- 1842 Bombardeig a Barcelona.
- 1842-44 Moviments antiespartistes a Catalunya i al País Valencià. Revolució liberal de la "Jamància". Abdó Terrades proclama la república a Figueres.
- 1844-54 Decenni de repressió i clandestinitat obrera i dels partits liberals.
- 1848 Inauguració del primer ferrocarril (Barcelona-Mataró).
- 1846-49 Guerra dels Matiners (segona guerra carlina).
- 1854-56 Bienni progressista.
- 1855 Primera vaga general seguida per tots els obrers del Principat.
- 1859 Fundació dels Jocs Florals de Barcelona.
- 1864-67 Pronunciaments i moviments progressistes dirigits per Prim a diversos indrets dels PPCC.
- 1867 Els obrers catalans entren en contacte amb l'AIT, al seu segon congrés.
- 1868 Revolució de Setembre: suprimí la monarquia borbònica. Sufragi universal, dret d'associació obrera, llibertat de cultes.
- 1868-74 Fort creixement del moviment obrer als PPCC.
- 1869 Pacte de Tortosa: els republicans liberals, sota la direcció de V. Almirall, decideixen el projecte de restauració de la Confederació catalano-aragonesa, dins un estat republicà i federal espanyol.
- 1870 Les Corts espanyoles elegeixen rei Amadeu de Savoia.
- 1872-75 Tercera guerra carlina.
- 1873 Proclamació de la República Estanislau Figueres, primer president. Fracassa l'intent de proclamació de l'Estat Català. Pi i Margall, segon president de la República no reeixirà en els seus projectes de reforma social i política.
- 1874 Cop d'estat del general Pavía. Restauració de la monarquia borbònica en la figura d'Alfons XII.
- 1876-86 Gran expansió econòmica. Període de "la febre d'or".
- 1878 C. Llombart funda "Lo Rat Penat" i l'any següent s'inicien el Jocs Florals de València, que cediren influència als interessos de la burgesia agrària conservadora.
- 1878-79 Agitació a l'horta valenciana.
- 1880 Primer Congrés Catalanista, impulsat per Valentí Almirall.
- 1881 Apareix el primer exemplar de la revista *L'Avenç*.
- 1882 Creació de la Lliga de Viticultors Rabassaires de Catalunya. Agitació social a València: Vaga dels curtidors i *lock-out* patronal. Fundació del Centre Català, per Valentí Almirall.
- 1883 La fil·loxera ja ha causat estralls en el camp català.
- 1885 "Memorial de Greuges" de polítics, intel·lectuals i forces vives de Catalunya a Alfons XII. Mort d'Alfons XII i regència de Maria Cristina fins el 1902.
- 1887 Escissió del Centre Català. El grup més dretà funda la Lliga de Catalunya.
- 1888 Primera Exposició Universal de Barcelona.
- 1890 Primer u de maig.
- 1891-96 Forta agitació rabassaire.
- 1892-97 Període d'atemptats anarquistes, primer a València i després a Barcelona.
- 1892 "Bases de Manresa", projecte d'autonomia per al Principat aprovat al Congrés convocat per la Unió Catalanista, fundada l'any anterior.
- 1893 2a. Festa Modernista al Cau Ferrat, Sitges. Aquest moviment cultural prencos i assolirà les millors fites artístiques.

- ques de l'art català.
- 1894 Execució d'anarquistes a Montjuïc. Blasco Ibáñez funda *Pueblo*, diari anticlericà, republicà i demagògic. Blasco serà el paral·lel valencià del lerrouxisme català.
- 1896 Onada anarquista. El 1888 havia estat dissolta la Federació de Treballadors de la Regió Espanyola; ara els treballadors no semblen tenir cap central: moviments vaguístics incontrolats. Empresonaments massius i procés de Montjuïc.
- 1898 Pèrdua, per part de l'estat espanyol, de les darreres colònies americanes: Cuba, Puerto Rico i Filipines.
- 1899 "El tancament de Caixes", moviment de resistència passiva de la burgesia catalana contra la nova llei tributària.
- 1901 Vaga de tramviàries, a Barcelona. Madrid envia Alejandro Lerroux, demagog i hàbil cabdill radical: masses d'obrers el segueixen, la qual cosa afebleix el moviment popular a favor del catalanisme.
- 1902 Comença el regnat d'Alfons XII. Es tornen en el poder els partits liberal i conservador espanyol. Aquest immobilisme genera insatisfacció als PPCC.
La mort de mossèn J. Verdaguer causa una gran commoció al Principat.
- 1904 Fundació de "València Nova", per la burgesia.
Comença a regir la llei de descans dominical.
- 1906 Llei de jurisdiccions per a reprimir els delictes contra l'exèrcit i la unitat espanyola. Contra aquesta llei neix "Solidaritat Catalana", que agrupà tots els partits catalans, excepte el lerrouxista. A València, els republicans s'hi adheriran.
1r. Congrés Internacional de la Llengua Catalana. Creació dels Estudi Universitaris Catalans.
- 1907 A les eleccions municipals de Catalunya triomfa la candidatura de Solidaritat. Primera Assemblea Regionalista Valenciana. Creació de l'Institut d'Estudis Catalans.
- 1908 Es funda Joventut Valencianista, de caire nacionalista.
- 1909 Protesta popular contra la guerra del Marroc que desemboca en vaga general i la "Setmana Tràgica". La repressió de les autoritats fou severa: nombrosos afusellaments.
- 1910 Constitució de la Confederació Regional de Treballadors de Catalunya, Catalunya, anarco-sindicalista, de la qual sorgirà, l'any següent, la CNT.
- 1911 Ressorgeix el moviment obrer a les Illes. Contactes amb el moviment del Principat.
Mort Joan Maragall.
- 1913 Promulgació de les Normes ortogràfiques del català.
- 1914 Vaga general a València. S'organitza la Mancomunitat de Catalunya (fecunda obra de creació d'infraestructures polítiques, culturals, econòmiques i socials al Principat), presidida per Enric Prat de la Riba.
- 1914-18 Primera Guerra Mundial. Crisi de l'economia agrària valenciana i eufòria exportadora de la indústria catalana.
- 1917 L'exèrcit pren part en la política espanyola. Des de posicions de trencament radical amb les estructures de l'estat central (Assemblea de parlamentaris), la Lliga passa en pocs mesos a un capteniment totalment conservador i de solidaritat i defensa de la monarquia trontollant. Al País Valencià esclata un moviment revolucionari que s'estén als principals centres industrials catalans. És ofegat amb la intervenció de l'exèrcit. Les Normes ortogràfiques es completen amb l'aparició del Diccionari Ortogràfic.
La Revolució Russa acaba amb el règim dels tsars i instaurarà el règim comunista.

- 1917-23 Només en aquest període a Barcelona hi ha 809 atemptats en les lluites entre obrers i patrons, dels quals 440 víctimes són obrers i 218 són patrons i contramestres.
- 1918 Congrés Obrer de Sants. Creació de la Unió Valencianista, d'ideologia semblant a la de la Lliga Regionalista. Forta agitació nacionalista al Principat. Projecte d'estatut d'autonomia.
- 1919 Vaga de "La Canadenca", que es converteix en vaga general i en una de les més importants de la nostra història social.
- 1920 Aparició del terrorisme al servei d'alguns patrons i creació del "Sindicat Lliure", totalment sotmès a la patronal. El governador civil Martínez Anido dissol la CNT i empresona i deporta nombrosos líders obrers. Aplicació de la llei de fugues. Assassinat de Francesc Layret. Creació del Partido Comunista de Espanya.
- 1921-22 La guerra del Marroc, que fa anys que dura, és adversa a les tropes espanyoles.
- 1922 Fundació d'Acció Catalana i d'Estat Català, aquest darrer, independentista.
- 1923 Assassinat de Salvador Seguí, principal líder de la CNT, i de Salvador Comas. Fundació de la Unió Socialista de Catalunya. Cop d'estat del general Primo de Rivera, capità general del Principat, i instauració de la Dictadura.
- 1924 La CNT és declarada il·legal i detinguts els seus dirigents. Persecució del moviment obrer i catalanista mentre que la UGT i el PSOE s'acomoden a la nova situació.
- 1925 Supressió de la Mancomunitat de Catalunya, després de dos anys d'haver estat desvirtuada.
- 1926 Macià, des de l'exili, organitza una invasió a Catalunya per Prats de Molló. Aquesta temptativa –com molts altres complots i atemptats– fracassa, però serveix per fer conèixer internacionalment la qüestió catalana.
- 1926-68 Promogut per Antoni Maria Alcover i redactat, principalment, per Francesc de B. Moll, apareix el Diccionari català-valencià-balear, una vasta obra lexical catalana.
- 1927 A València, els extremistes de la CNT funden la FAI.
- 1929 Exposició Universal de Barcelona. Greu crisi econòmica a tot el món capitalista. Augmenten els aldarulls arreu del país.
- 1930 Dimissió de Primo de Rivera i govern del general Berenguer. Llibertat de premsa i associació. Pacte de Sant Sebastià entre els republicans i socialistes espanyols i el catalanisme d'esquerre. Fundació del Bloc Obrer i Camperol (unió del partit Comunista Català i la Federació Comunista Catalano-Balear), marxista dissident de la 3a Internacional. Fundació de l'Agrupació Valencianista Republicana, esquerra burgesa filosocialista.
- 1931 Fundació d'Esquerra Republicana de Catalunya. Després les eleccions municipals del 12 d'abril, Francesc Macià proclama, dos dies més tard, el 14, la República Catalana dins la Federació Ibèrica. A l'estat espanyol es proclama hores més tard la Segona República. El dia 17, s'acorda substituir la República Catalana per la Generalitat de Catalunya, ara recuperada, mitjançant el compromís d'aprovació a Madrid d'un estatut d'autonomia. Amb el triomf republicà, a les Illes s'inicia una campanya per a la consecució d'una autonomia que dinamitzarà el procés de conscienciació nacional a les Balears i establirà un avantprojecte d'estatut que, per voluntat de Menorca, exclou aquesta illa, que vol integrar-se a l'estatut del Principat. Al País Valencià també hi ha un

- procés paral·lel de presa de consciència nacional i comença també la política per aconseguir l'autonomia. L'Estatut d'Autonomia redactat a Núria és plebiscitat i acceptat per un 75% de la població del Principat (99% dels votants) i rebutjat només per un 1%
- 1932 Aprovació per les Corts espanyoles de l'Estatut de Catalunya després d'haver estat retallat i desvirtuat. Pompeu Fabra publica la que és considerada la seva obra cabdal, el Diccionari General de la Llengua Catalana.
- 1933 Victòria electoral de les dretes a Espanya. Al Principat, tot i que perden posicions, les esquerres mantenen la majoria. Mor Francesc Macià i el succeeix Lluís Companys a la presidència de la Generalitat.
- 1934 El Parlament català aprova la llei de Contractes de Conreu, favorable als parciers, arrendataris i rabassaires, però moderada. El Tribunal de Garanties Constitucionals de Madrid l'anul·la i la retorna al Parlament català, que la torna a votar sense esmenar-la gens. Creació de l'Esquerra Republicana del País Valencià. Sis d'Octubre: revolta de la Generalitat de Catalunya contra l'aliança de dretes –Lerroux i la CEDA, organització considerada no republicana– al govern espanyol de Madrid. Vaga general i proclamació de l'Estat Català de la República Federal Espanyola. Fracassada la revolta, dura repressió contra el govern català, contra obrers i contra rabassaires. A València són suspesos els regidors valencianistes, per suposada participació en els fets del sis d'octubre. La repressió desprestigia el partit lerrouxista de Blasco Ibàñez i reagrupa partits valencianistes d'esquerra.
- 1935 Suspensió indefinida de l'Estatut d'autonomia del Principat.
- 1936 Front Popular, pacte electoral de partits marxistes, anarquistes i de burgesos d'esquerres, triomfa a les eleccions de febrer i retorna a la legalitat la situació anterior a l'octubre de 1935. Alliberat Companys, torna a la presidència de la Generalitat. El 18 de juliol s'aixequen grups de l'exèrcit i de diverses ideologies conservadores contra la República. L'aixecament militar controla Mallorca, Eivissa, Formentera i Cabrera, mentre que Menorca i tota la resta dels PPCC de l'estat roman fidel a la República.
- 1939 El Principat cau sota les armes feixistes dirigides pel general Franco. Barcelona cau el 26 de gener i, finalment, València, el 30 de març. Instauració d'una forta dictadura que configura un estat unitari i uniforme sense cap signe de catalanitat. Milers de catalans exiliats cerquen refugi, primer a França i després, empesos pel desenvolupament de la guerra a Europa, a altres indrets, bàsicament, a països sud-americans.
- 1939-45 Segona Guerra Mundial. L'acabament de la guerra comportarà la política de blocs sota la preponderància dels EUA (Estats Units d'Amèrica) i de l'URSS.
- 1940 Detingut pels alemanys a França, Lluís Companys és traslladat a Barcelona i lliurat als feixistes espanyols. L'afusellen el 15 d'octubre al castell de Montjuïc. Josep Irla assumeix la presidència de la Generalitat a l'exili
- 1941-43 El règim del general Franco envia tropes per lluitar al costat dels alemanys.
- 1945 Creació de l'ONU (Organització de Nacions Unides).
- 1947 La festa d'entronització de la Mare de Déu de Montserrat aplega 75000 catalans que, malgrat les dificultats, converteixen l'acte en un esclat nacionalista. A partir d'ara, les activitats populars catalanistes passen per Montserrat.

- 1953 L'Estat espanyol pacte amb els EUA i rep ajut econòmic a canvi de la instal·lació de bases militars americanes en el seu territori. Aquest reconeixement, encara que tardà, del règim franquista per parts dels EUA, en possibilitarà d'altres i ensorra les esperances de canvi polític d'acord amb les perspectives del final de la 2a Guerra Mundial.
- 1954 Reunits a l'ambaixada de la República espanyola a Mèxic, els diputats del Parlament de Catalunya elegeixen Josep Tarradellas president de la Generalitat.
- 1955 L'estat espanyol ingressa a l'Organització de les Nacions Unides (ONU), com a part de pacte amb els EUA.
- 1956-58 Els estudiants provoquen esdeveniments contraris al règim a la Universitat de Barcelona.
La situació econòmica possibilita l'organització de vagues a les principals ciutats de l'estat espanyol.
- 1960-70 Decenni de gran desenvolupament econòmic. La immigració als PPCC, iniciada als anys 20, assoleix el seu zenit durant la primera meitat de la dècada.
Simulacre d'obertura del règim, coincidint amb l'esclat turístic a l'estat espanyol. L'oposició política s'articula al redós del Partit Socialista Unificat de Catalunya, i mitjançant els posicionaments més avançats d'alguns elements de l'església.
- 1961 Fundació d'Òmnium Cultural, que el 1963 fou clausurat i no pogué reobrir fins el 1967. Fins aleshores, i durant temps encara, les activitats culturals es duïen a terme gràcies a activitats privades i de mecenatge i a col·laboracions d'instituts estrangers. Apareix el primer número de la revista, totalment en català, *Cavall Fort*.
Un grup de cantautors catalans impulsa els moviments dels *Setze Jutges* i de la *Nova Cançó*, que es proposen reivindicar el català a través de la música.
- 1962 Fundació de l'editorial *Edicions-62*. Al setembre unes riudes al Vallès provoquen morts i greus danys.
- 1963 Assassinat de John Kennedy, president dels EUA.
- 1964 El sindicat Comissions Obreres s'estén per Catalunya i aglutina una part important del moviment obrer del país, malgrat la clandestinitat. The Beatles, grup musical anglès, obtenen un gran èxit amb la seva música.
- 1966 L'enterrament de l'abat Escarré, que l'any 1963 efectuà declaracions, al diari francès *Le Monde*, d'oberta oposició amb les estructures de l'estat esdevé una manifestació popular de catalanisme, amb participació de diversos sectors ideològics. La Caputxinada: assemblea de constitució d'un sindicat democràtic català d'estudiants, en un convent a Barcelona, i el consegüent assalt policial reforçà la lluita antifranquista d'importants sectors eclesiàstics i professionals.
- 1968 Revolta estudiantil del Maig Francès. Els tancs russos acaben amb la *Primavera de Praga*.
- 1969 Els EUA aconseguixen que l'home arribi a la Lluna.
- 1970 Coincidint amb el procés de Burgos, que decretà sis condemnes a mort, 300 intel·lectuals catalans es tanquen a Montserrat. Enfront les greus protestes generalitzades, el govern espanyol respongué amb l'estat d'excepció.
- 1971 Creació de l'*Assemblea de Catalunya*, organisme unitari que acollí totes les forces d'oposició franquista en base a la reivindicació de llibertat, amnistia, restabliment de l'Estatut d'autonomia i coordinació amb la resta de forces democràtiques de l'estat espanyol.
- 1972 Escàndol Watergate als EUA.

- 1973 Mor, en atemptat a Madrid, Carrero Blanco, primer successor de Franco, en la presidència del govern espanyol, nomenat pel mateix dictador al gener del mateix any. L'organització basca ETA (Euskadi ta Askatasuna) fou qui preparà i dugué a terme l'atemptat.
- 1974 Arias Navarro, que actuà com a fiscal en la repressió nacionalista durant la Guerra Civil i fou ministre de Governació amb Carrero Blanco, substitueix aquest en la presidència del govern espanyol, des d'on volgué promoure una tímida obertura política que no modificués les estructures del règim franquista.
Salvador Puig Antich, jove activista del Movimiento Ibérico de Liberación és executat pel procediment del garrot. De res no valen les peticions de clemència que d'arreu del món arriben al dictador, ni el precedent de Burgos, que a última hora procedí a la commutació de la pena capital.
- 1975 El 20 de novembre mor el general Franco. Dos mesos abans de morir encara signa condemnes a mort. Joan Carles de Borbó és proclamat rei.
- 1976 Trenta-set anys després, apareix una premsa diària en català: el primer exemplar del diari *AVUI* surt al carrer el 23 d'abril.
Cessament d'Arias Navarro, homes de confiança del rei gestionen el nomenament d'Adolfo Suárez, el qual immediatament encapçala un govern a mig camí entre franquistes i demòcrates.
Les Corts espanyoles aproven la llei de Reforma política, sotmesa a referèndum enfront el desig de l'oposició democràtica que sostenia la ruptura com a via d'evolució.
Commemoració multitudinària de l'Onze de setembre, a Sant Boi.
- 1977 L'extrema dreta franquista assassina els membres d'un bufet laboralista a Madrid. Poc després es legalitza, en plenes vacances de Setmana Santa,
- el PCE i més tard el PSUC, partits que, juntament, amb Esquerra Republicana de Catalunya havien quedat exclosos de la legalització generalitzada amb anterioritat. ERC no serà declarada legal fins passades les eleccions del 15 de juny. El govern sorgit de les urnes pacta amb l'oposició un programa de govern –Pactes de la Moncloa– que inclou l'amnistia per als delictes polítics fets durant el franquisme i que les Corts serien constituents, la qual cosa significà l'abandonament de la reforma del franquisme i el gir definitiu cap a la democràcia.
Els diputats i senadors catalans constitueixen l'Assemblea de Parlamentaris per empènyer el govern de Madrid a reconèixer la Generalitat. L'Onze de setembre, a Barcelona, es manifesten més d'un milió de persones que demanen l'estatut d'autonomia. El dia 29 del mateix mes, el govern de Madrid reinstaura provisionalment la Generalitat de Catalunya. El 23 d'octubre, Josep Tarradellas arriba a Barcelona enmig d'una impressionant rebuda popular.
- 1978 Decret mitjançant el qual el català s'incorpora al sistema educatiu bàsic del Principat.
Aprovació de la Constitució, que sota la fórmula "cafè per a tothom" articula l'estat de les autonomies. Aquell mateix estiu comença, a Sau, el treball dels parlamentaris catalans per a la redacció d'un projecte d'estatut d'autonomia.
- 1979 A l'abril, primeres eleccions municipals lliures després de la dictadura franquista.
Les Corts espanyoles retallen i aproven l'Estatut de Catalunya, redactat a Sau per una comissió de polítics catalans; el poble de Catalunya l'aprova en referèndum el 25 d'octubre.
Decret pel qual s'incorpora el català als sistemes d'ensenyament del País Valencià i les Illes.

- Neix *Terra Lliure*, organització de lluita armada per a l'alliberament dels Països Catalans.
- 1980 Eleccions al Parlament de Catalunya, al març. La coalició nacionalista Convergència i Unió (CiU) obté majoria relativa; el pacte parlamentari entre CiU, ERC i CC-UCD dóna suport al govern monocolor de CiU. Jordi Pujol és elegit President de la Generalitat. La UCD (Unión de Centro Democrático), al poder al govern central, fa un gir a la dreta amb la intenció d'alentir el procés autonòmic.
- 1981 Mentre al Congrés dels diputats de Madrid es votava la investidura de Calvo Sotelo com a successor de Suárez, el 23 de febrer, es produeix un intent de cop d'estat militar, encapçalat per un tinent coronel de la *Guardia Civil*, Tejero, i el capità general de València, Milans del Bosch. L'endemà els rebels, que havien assetjat les Corts, es lliuren a les forces democràtiques. Malgrat tot, el poder espanyol conclou que ha de retallar les autonomies i promou la Llei Orgànica d'Harmonització del Procés Autonòmic, que provoca nombroses manifestacions de rebuig.
- 1982 Estatut d'Autonomia del País Valencià
Triomf, amb majoria absoluta de diputats, del Partido Socialista Obrero Español a les eleccions a corts espanyoles celebrades el 28 d'octubre. Felipe González forma el seu primer govern. Narcís Serra deixa l'alcaldia de Barcelona per incorporar-se al govern de l'estat.
- 1983 Estatuts d'autonomia de les Illes Balears i d'Aragó.
Les eleccions autonòmiques al País Valencià donen la victòria al PSOE, Joan Lerma serà elegit President de la Generalitat Valenciana. A les Illes, guanya la dreta espanyolista i Gabriel Cañellas, resulta elegit President de la comunitat.
- El Parlament de Catalunya aprova, a l'abril, la Llei de Normalització Lingüística. Al País Valencià, una llei similar és aprovada al novembre. Apareix el GAL (Grupos Antiterroristas de Liberación), de caire espanyolista que centra les seves accions contra refugiats bascs a l'estat francès i contra membres d'ETA. Aviat es descobreixen connexions entre el GAL i funcionaris de la policia espanyola, que reben el suport del propi govern espanyol. TV3, Televisió de Catalunya, inicia les seves emissions.
- 1984 CiU guanya les eleccions al Parlament de Catalunya i obté la majoria absoluta dels diputats. Poc abans de la nova investidura de Jordi Pujol com a President de Generalitat s'anuncia el seu procés, per part del fiscal general de l'estat, com a antic directiu de Banca Catalana. Sota la inspiració de CiU i de Miquel Roca i Junyent es crea el Partido Reformista Democrático, en un intent de regenerar la política espanyola de centre progressista.
- 1985 L'Estat espanyol signa el Tractat d'Adhesió a la Comunitat Econòmica Europea, amb efectes de primer de gener de l'any 1986.
- 1986 Celebració del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana, amb la finalitat de normalitzar l'ús de la llengua. Llei de Normalització Lingüística a les Illes.
Al març se celebra el referèndum per la permanència d'Espanya a l'OTAN, en contra les promeses electorals del PSOE. Les eleccions generals del juny renoven a la baixa la majoria absoluta del PSOE, que accentua una involució conservadora amb retòriques neocentralistes, política exterior arreglada a favor dels EUA i mesures socio-econòmiques severes per a les classes populars. La pro-

- posta d'inspiració catalana per Espanya, el PRD, obté un migrat resultat i no aconsegueix cap parlamentari. Finalment l'Audiència de Barcelona decideix no processar Jordi Pujol ni cap dels antics 25 directius de Banca Catalana.
- 1987 L'organització ETA comet, a Barcelona, l'atemptat d'Hipercor, que causà 21 morts i nombrosos ferits. Les eleccions autonòmiques al País Valencià i a les Illes repeteixen presidència. Neix Iniciativa per Catalunya, federació de partits encapçalada pel PSUC, amb el propòsit de reagrupar un ampli sector progressista d'esquerra per l'eixamplament de l'autogovern, les llibertats i un repartiment més just de la riquesa
- 1988 Convergència i Unió repeteix la majoria absoluta a les eleccions catalanes. El 14 de desembre, vaga general a l'estat convocada per la totalitat de sindicats i organitzacions obreres.
- 1989 Caiguda del mur de Berlín: emblemàtic final de la desaparició de la política de blocs i inici de la davallada dels règims comunistes europeus. La inauguració de l'Estadi Olímpic de Montjuïc esdevé un acte d'afirmació nacional i contrari a la presència reial. Eleccions a corts espanyoles el 30 d'octubre, el PSOE renova, al límit, la majoria absoluta.
- 1990 Es descobreixen els primers casos de corrupció política als principals partits d'àmbit estatal, PSOE i PP. Iraq envaeix Kuwait i annexiona el territori d'aquest emirat àrab al seu domini.
- 1991 Esclata la Primera Guerra del Golf: la maquinària bèl·lica de la majoria de països occidentals, sota el comandament dels EUA, alliberen l'Iraq, amb el vist-i-plau de l'ONU. La Coordinadora Nacional de Catalunya Lliure aprova a Vinaròs l'Avantprojecte de Constitució Catalana,
- l'àmbit de la qual abraça la totalitat dels Països Catalans. Autodissolució de Terra Lliure-IV Assemblea. Esquerra Republicana de Catalunya integra al seu partit activistes de l'organització. Malgrat tot, un nucli reduït continua amb les activitats armades, que vindiquen en nom de Terra Lliure-III Assemblea. Al desembre, els dotze estats europeus que configuren la CEE (Comunitat Econòmica Europea) signen el Tractat de Maastricht, mitjançant el qual es proporcionen les bases per a la futura Unió Política, Econòmica i Monetària. Les eleccions autonòmiques al País Valencià i a les Illes no aporten canvis en les respectives presidències.
- 1992 CiU repeteix la majoria absoluta i, per quarta vegada, continua formant el govern català. ERC aconsegueix un augment de diputats i vots. Pocs dies abans de la inauguració dels Jocs Olímpics, la policia procedeix a la detenció indiscriminada de persones relacionades amb moviments independentistes. El 25 de juliol, a Barcelona, s'inauguren els XXV Jocs Olímpics de l'era moderna.
- 1993 La crisi econòmica mundial repercuteix fortament en les indústries catalanes i l'índex de persones en atur augmenta considerablement. El 25 de juny es convocada una vaga general de mitja jornada, que assoleix un relatiu èxit. El dia 6 de juny, se celebren eleccions generals a Espanya. La dreta espanyola s'uneix sota les sigles del Partido Popular (PP) la qual cosa facilita la bipolarització entre aquest partit i el PSOE, que finalment surt victoriós malgrat una davallada important de vots i la pèrdua de la majoria absoluta que ostentava des del 1982. Formarà govern gràcies al suport que rep del grup parlamentari català de CiU (Convergència i Unió). Mitjançant la premsa espanyolista, es

- difonen sistemàticament atacs contra tot el que té a veure amb la Generalitat de Catalunya, intentant crear una greu animadversió contra la nostra nacionalitat.
El projecte d'unitat europea passa a denominar-se Unió Europea (UE).
- 1994 La totalitat dels sindicats i organitzacions obreres convoquen vaga general el 27 de gener, contra les mesures econòmiques del govern que només compta amb el suport de la patronal i la burgesia benestant més reaccionària. L'animositat que generen els partits de dreta contra Catalunya augmenta de to, coincidint amb el suport parlamentari que el PSOE rep de CiU en la política estatal. La desaparició de la política de blocs deriva, en el món occidental, en una forta crisi dels valors socials de les esquerres, que és aprofitat pels partidaris del nou model de liberalisme creixent. Socialment les Organitzacions no Governamentals (ONG) prenen relleu i agrupen posicions crítiques i pràctiques enfront les determinacions polítiques dels governs.
- 1995 Malgrat l'aprovació del Consell de ministres per retornar a Catalunya l'arxiu de la Generalitat pres pel franquisme, aquest retorn no es du a terme per l'oposició virulenta de masses espanyolistes esperonades contra Catalunya, les qual el reclamen com a "botí de guerra".
Les eleccions municipals i autonòmiques, a la majoria de comunitats de l'estat espanyol, atorguen un clar triomf al Partido Popular, que domina a tot l'estat excepte al País Basc, Extremadura, Castella-La Manxa i Catalunya. A València el nou govern autonòmic del PP declara incompatible, al seu territori autonòmic, l'equiparació de titulacions del llengua catalana obtingudes al Principat i a les Illes. Igualment prohibeix les referències a la unitat de la llengua dels PPCC en els llibres de text escolar.
- El nou president valencià, Eduardo Zaplana, d'origen castellà, no parla la llengua autòctona.
Diversos casos de corrupció d'alts càrrecs del govern socialista dificulten la governabilitat de l'estat espanyol i augmenten les perspectives d'un govern de dreta, que compta amb la majoria dels mitjans de comunicació i premsa escrita al seu favor. Els atacs a Catalunya continuen essent una de les fórmules més emprades per la dreta (PP) i pel secretari general de la coalició Izquierda Unida (IU), malgrat les crítiques que rep aquest últim de part d'Iniciativa per Catalunya, associat a nivell de política estatal amb IU.
Continua la guerra a l'antiga Iugoslàvia; els serbis desafien la comunitat internacional i practiquen la neteja ètnica als territoris bosnis ocupats. Es reemprenen les investigacions del GAL (Grupos Antiterroristas de Liberación) que impliquen en la lluita bruta contra ETA fins el ministre de l'Interior.
La III Assemblea de Terra Lliure anuncia la seva dissolució, l'11 de setembre.
Eleccions al Parlament de Catalunya, al novembre. CiU, 60 diputats, repeteix victòria però perd la majoria absoluta. PSC, 34 diputats; PP, 17; ERC, 13 i IC-Els Verds, 11 diputats. Jordi Pujol continua a la Presidència de la Generalitat i forma govern de CiU en solitari mentre resta a l'expectativa de l'evolució de les eleccions anticipades espanyoles de l'any següent.
- 1996 Manifestacions a València en contra de la política educativa del PP.
El 3 de març, eleccions legislatives espanyoles. El *Partido Popular* rep el suport explícit de banquers, representants de les ideologia franquista, encara vius i de la major part dels mitjans de comunicació però no aconsegueix la majoria absoluta que preveia i es veu obligat a pactar amb CiU, el PNV (Partit Nacionalista

- Basc) i CC (Coalició Canària) la investidura de José María Aznar. Un grup d'encaputxats ataca, amb navalles, bastons i pistoles, els independentistes assistents a la diada nacionalista del Pi de les Tres Branques. El Tribunal Constitucional espanyol sentència contra l'etiquetatge de productes només en català.
- 1997 El creixement econòmic iniciat l'any anterior dispara la inflació. Al setembre el PNV trenca el pacte de governabilitat amb el PP, que continua rebent suport dels catalans de CiU i dels canaris de CC. Madrid impulsa el decret d'humanitats en l'ensenyament, que dona una visió centralista i allunyada de les diferents realitats nacionals. Escissió a ERC i creació del Partit per la Independència, que es dissoldrà gairebé dos anys més tard.
- 1998 Les tensions causades per l'actitud centralista del PP marquen la política espanyola. Treva d'ETA, que durarà fins a finals de l'any següent, sense que el govern espanyol aprofiti cap via de diàleg. Escissió a Iniciativa per Catalunya i creació d'Esquerra Unida i Alternativa.
- 1999 Les eleccions autonòmiques al País Valencià atorguen de nou la victòria a la dreta espanyolista del PP, la qual cosa, junt amb el manteniment del poder de l'alcaldia de la ciutat, comporta un retrocés considerable de la cultura i projecció autòctona i continuades prohibicions i impediments a qualsevol activitat cultural de caràcter propi. A les Illes, el Pacte de Progrés (PSOE, PSM, EU i UM) aconseguix el govern de la comunitat, després d'anys de govern conservador, Francesc Antich és elegit President. Les eleccions al Parlament de Catalunya donen 56 diputats a CiU, quatre més que als socialistes del PSC,
- ERC i el PP obtenen 12 diutats cada formació i ICVerds, 3. Jordi Pujol continua de President de la Generalitat, amb govern de CiU, però manté el pacte amb la dreta espanyola, la qual cosa impedeix el desenvolupament propi del país ja que l'estat continua frenant les inversions a Catalunya malgrat que hi manté un considerable dèficit respecte dels ingressos que obté dels catalans.
- 2000 El 12 de març el PP guanya amb majoria absoluta les eleccions legislatives espanyoles. Subvencionarà amb diner públic la Fundación Francisco Franco, destinada a enaltir la figura del dictador.
- 2001 L'atemptat terrorista al Trade World Center, l'onze de setembre, a Nova York, commou el món sencer. Mor, en atemptat d'ETA a Barcelona Ernest Lluch.
- 2002 El primer dia de l'any es posa en circulació la nova moneda de l'euro. El moviment mundial antiglobalització pren cada vegada més força entre la societat civil. A Barcelona és durament reprimat per les forces del govern espanyol. Al juny vaga general arreu de l'estat en contra de les mesures socials i econòmiques del govern central. El PP aprova la Llei de partits, que limita el dret de lliure associació. El petrolier *Prestige* aboca davant les costes gallegues mils de tones de petroli que s'escamparan per tot el mar Cantàbric, les costes franceses i Portugal. La gestió del govern espanyol en aquest afer és fortament contestada pels milers de voluntaris d'arreu que col·laboren amb la població autòctona en la neteja del mar, les roques i les platges.
- 2003 El President del Tribunal Constitucional nega el concepte de comunitats històriques, malgrat tot és mantingut en el càrrec. Els EUA pressionen la comunitat internacional per atacar Iraq. El màxim

suport el reben del Regne Unit i Espanya.

El 15 de febrer multitud de persones es manifesten arreu del món en contra de la guerra. Barcelona aplega més d'un milió i mig de persones en la que fins ara és la concentració més gran del país. El 20 de març les tropes angloamericanes inicien la invasió de l'Iraq.

Francesc Camps substitueix Zaplana, nou ministre a Madrid, com a President de la Generalitat Valenciana.

Les eleccions municipals del 25 de maig no aporten canvis significatius a l'estat espanyol, malgrat les retalles contínues de llibertats col·lectives que promou la dreta i enfront de les quals el PSOE no sap respondre suficient fermesa.

Al País Valencià la dreta torna a vèncer en les eleccions autonòmiques i el Bloc Nacionalista es queda de nou al llindar d'aconseguir representació parlamentària. Francesc Camps continua de President i gestiona la gran quantitat de diners amb què el govern espanyol premia des de fa anys la fidelitat dels seus polítics al País Valencià, que contrasta amb les retalles de les inversions al Principat i a les Illes, mentre va governar el Pacte de Progrés.

A les Illes, la dreta espanyolista del PP i Jaume Matas recuperen el poder autonòmic. Desmantellen els avenços, en l'àmbit social, nacional i ecològic, de l'antic govern de progrés.

CiU trenca el pacte amb el PP.

El tren de gran velocitat (AVE) arriba a Lleida, des de Madrid, amb dos anys de retard i amb deficiències infraestructurals a la via.

El 16 de novembre les eleccions al Parlament de Catalunya, excepte el PP totes les forces polítiques reclamen un nou estatut d'autonomia.

Artur Mas encapçala la llista guanyadora, CiU (46 diputats), però el pacte PSC (52 diputats), ERC (23 dipu-

tats) i ICV-EUiA (9 diputats) porta a l'oposició CiU després de 23 anys de govern. Pasqual Maragall és elegit President de la Generalitat, amb un govern tripartit (PSC-PSOE, ERC i ICV-EUiA)

El PP balear clausura Som Ràdio, única ràdio de les Illes que emetia íntegrament en català.

El govern espanyol possibilita el títol de Llengua valenciana, separatament de la Llengua catalana, a les Escoles Oficials d'Idiomes.

2004 El PP balear canvia el model de política lingüística, permet la possibilitat d'un ensenyament obligatori en espanyol. Així mateix pren la competència lingüística a la Universitat Balear i l'atorga a un organisme polític de nova creació.

Carod-Rovira ha de dimitir com a Conseller en Cap, pressionat pel PP i PSOE.

11 de març, atemptat a Madrid, exploten deu bombes en quatre trens, 192 morts i 1400 ferits. El govern del PP pretén culpar ETA malgrat la vindicació dels integristes d'Al-Qaida.

Tres dies més tard, les urnes el foragiten del poder. El PSOE, amb majoria relativa, pacta amb catalans, bascos i altres forces minoritàries. A Catalunya les forces del *Tripartit* són clarament les vencedores –ERC passa d'1 a 8 diputats– i possibiliten el canvi a nivell estatal. A les Illes, PP i PSOE es reparteixen 4 escons, mentre que al País Valencià la dreta continua dominant amb majoria. Rodríguez Zapatero (PSOE) President del govern d'Espanya.

El govern del PP balear abandona l'Institut Ramon Llull. La Generalitat valenciana, a mans també del PP, no hi havia volgut participar mai.

Reneix el conflicte de la unitat de la llengua, a València s'organitzen manifestacions contra el català. Finalment el govern espanyol admet una única llengua sota dues denominacions; poc abans s'havia decantat

- per la idea de separar català i valencià.
Es descobreixen pressions polítiques del govern espanyol en la no ratificació de l'hoquei català com a membre de la Federació Internacional.
- 2005 L'Acadèmia Valenciana de la Llengua aprova la denominació de "valencià com a "pròpia i històrica dels valencians" alhora que considera que la mateixa llengua és compartida a Catalunya i les Balears.
Paralitzat el projecte de Constitució Europea després que França i Alemanya el rebutgen en referèndum.
Cinc atemptats coordinats all metro i autobusos causen morts i el pànic a Londres. Al-Qaida se'n fa responsable.
Els Regne Unit primer i després els EUA accepten la inexistència d'armes de destrucció massiva a l'Iraq, pretext esgrimit per a la guerra i invasió iniciada dos anys abans. Els antics governants espanyols mantenen silenci enfront l'engany al poble espanyol.
En sessió del 30 de setembre, el Parlament català aprova –excepte el PP, tots els grups hi voten a favor– (89% dels diputats) un nou Estatut d'Autonomia de Catalunya, pendent de ser ratificat per les Corts espanyoles.
A diferència de la resta d'Europa i de Catalunya, on la dreta actual s'enfronta als respectius feixismes (Hitler i Franco), la dreta espanyola continua essent dirigida per ultraconservadors supervivents o hereus dels franquisme.
Un manifest de suposats intel·lectuals catalans reclama per a Catalunya un nou partit polític que es fonamenti en el rebuig del nacionalisme de dretes o d'esquerres, reforçant la idea de l'espanyolisme unitari.
Per tal de recuperar el poder, el PP no dubta en fomentar una política de crispació generalitzada i particular contra tot el que és català. Es promou el boicot als productes catalans, que causa significatives pèrdues. Des de l'emissora de la COPE, propietat de l'Església, s'atua l'odi xenòfob contra catalans, homosexuals i immigrants, malgrat les contínues denúncies. Diaris com *ABC*, *La Razón* i *El Mundo* participen i impulsen també la fòbia catalana.
La Unió Europea amonesta el govern del PP al País Valencià, al destacar-ne la seva immoral política urbanística del litoral mediterrani.
La grip aviària, procedent de l'Àsia, amenaça una pandèmia i causa les primeres víctimes humanes.
- 2006 Destacats membres de l'exèrcit, la judicatura, l'Església, del poder econòmic i mediàtic amenacen l'aprovació de nou Estatut, que elabora per primera vegada el Parlament català, anteriorment ho van fer els parlamentaris catalans a Corts espanyoles.
Febrer. Manifestació *Som una Nació, i tenim el Dret a Decidir*, en defensa de l'Estatut sorgit del Parlament.
Març, ETA comunica un "Alto el foc permanent", però es prohibeix el congrés de *Batasuna* on l'organització basca havia de facilitar el procés de pau.
El Tribunal Suprem anul·la la supressió d'equiparació de títols per a l'ensenyament de la llengua que la Generalitat Valenciana havia dictat, i més tard negat el recurs de *Treballadors i Treballadores de l'Ensenyament i Acció Cultural del País Valencià*.
El PP i PSOE aproven reformes d'Estatuts de comunitats espanyoles, els termes dels quals –calcats del català– el PP recorre al Tribunal Constitucional pel que fa a Catalunya. El *Defensor del Pueblo* també recorre l'Estatut català. El President de la comissió constitucional del Congrés espanyol fa befa de la retallada feta a l'Estatut català.
El 18 de juny el poble català aprova en referèndum el projecte d'Estatut (ERC i PP demanen el vot negatiu, per motius oposats). La participació és baixa, 49,41%, com a protesta per les retallades que ha sofert, però s'a-

- prova amb el 74% dels vots.
Per pressions del PSOE espanyol, que definitivament abandona el projecte federalista albirat per Rodríguez Zapatero –qui havia promès aprovar l'Estatut sorgit del Parlament Català–, el President Pasqual Maragall no es presenta a les eleccions.
Eleccions l'1 de novembre, de nou el pacte de les forces d'esquerres entre PSC-PSOE, ERC i IC-Verds repeteix govern. La proposta espanyolista d'aliança PSC-PSOE amb CiU, que havia guanyat en escons, es defuig a Catalunya. José Montilla, President de la Generalitat. *Ciutadans. Partit de la Ciutadania*, conglomerat unit per l'anticatalanisme com a eix principal de les seves tesis aconseguix tres escons.
El flux de migratori, especialment de població africana, de l'est d'Europa i de Sud-amèrica fa augmentar notablement el cens a Catalunya
Un estudi denuncia que la majoria de llibres de text en l'ensenyament obligatori omet o desvirtua la unitat de la llengua catalana.
Des de Catalunya, creix el malestar i les denúncies pel desprestigi de valors democràtics en la política i en l'àmbit de l'alta judicatura espanyola.
- 2007 Pasqual Maragall manifesta que se sent traït pel President espanyol, Rodríguez Zapatero, i que amb Espanya només es possible la "conllevaria".
Dóna per acaba l'intent federalista que impulsava des de feia anys.
El govern valencià tanca la recepció de les emissions de TV3 al País Valencià i dificulta l'accés de les minories –Bloc Nacionalista del PV i EU del PV– en augmentar el percentatge de vots per escó.
A les Illes el nou Estatut inclou l'equiparació del català amb el castellà, la qual cosa significa de fet anar contra l'ús i foment del català.
- 2008 La Cambra de Comerç de Barcelona denuncia que el Principat i el País Valencià aporten el 28,5% del PIB a l'Estat i només en reben el 23% en inversions.
El govern espanyol continua impedit que l'aeroport de Barcelona pugui tenir vols regulars transoceànics.
L'escalfament global del planeta és una qüestió acceptada a nivell mundial.
- 2009 Barack Obama pren possessió com a President dels EUA.
El Senat espanyol aprova una moció per exigir les emissions de TV3 al País Valencià, moció que s'incompleix... El PSPV i el PP continuen impedit l'entrada de la Generalitat Valenciana a l'Institut Ramon Llull
7 de març, «10Mil a Brussel·les», manifestació catalana a la capital Europea per demanar la independència.
Les autoritats franceses ordenen el tancament de les emissions de TV3 a Catalunya Nord
Amb més d'un any de retard el govern espanyol pacta el nou model de finançament de les autonomies, basat en els criteris del nou Estatut català
13 de setembre, a Arenys de Munt se celebra el primer referèndum per a la independència, els tribunals espanyols n'impedeixen, entre altres, a l'Ajuntament cedir-ne els locals.
13 de desembre, 166 municipis del Principat repeteixen l'experiència d'Arenys de Munt.
26 de novembre, els dotze principals diaris catalans publiquen un editorial conjunt amb el títol «La Dignitat de Catalunya», en defensa de la constitucionalitat de l'Estatut.
- 2010 El Tribunal Suprem Espanyol torna a emetre veredicte contra el recurs de la Generalitat Valenciana per tal que no es reconegui la titulació de filologia catalana com a vàlida per al "valencià".
16 sentències anteriors més de tribunals valencians en el mateix sentit no desanimen els intents secession-

nistes dels actuals mandataris proespanyols al País Valencià.

Es reiteren les consultes per a la independència arreu del territori.

L'exPresident de les Balears, Jaume Matas, dirigent de la dreta espanyola inculpat per corrupció. Es trenca el pacte de govern a les Balears a causa d'un procés per corrupció que implica dirigents d'UM. Al País Valencià, Francisco Camps, actual President de la Generalitat, resulta implicat en contínues trames de corrupció de la dreta espanyola i intenta ara clausurar també les emissions radiofòniques catalanes, després de privar les televisives. L'Ajuntament de València inicia l'enderroc del Cabanyal, sense fer cas de les veus de veïns i entitats que reclamen la rehabilitació arquitectònica i social del barri.

28 de juny, després d'anys de defensar la no legitimitat del Tribunal Constitucional espanyol –membres amb el mandat caducat i un mort– per pronunciar-se sobre el recurs contra l'Estatut de Catalunya –un pacte polític que ha passat per tots els processos democràtics, inclòs referèndum– el tribunal declara inconstitucional bona part del text.

S'aprova la Llei de Cinema, les distribuïdores hauran de doblar o subtitular en català la meitat dels films que s'estrenin al Principat.

10 de juliol, sota el lema «Nosaltres Decidim. Som una Nació» se celebra a Barcelona la manifestació més gran de la història del país en defensa de legalitat de l'Estatut i la independència.

Nombrosos municipis es declaren «moralment exclosos de l'àmbit de la Constitució espanyola», seguint la iniciativa de l'Ajuntament del Port de la Seva.

La reivindicació del *corredor mediterrani*, amb la unitat d'empresaris de Catalunya i València, es reactiva davant la inèrcia del govern espanyol. El poeta Joan Margarit reclama du-

rant el seu pregó de les Festes de la Mercè de Barcelona *canviar* la relació amb Espanya.

La proposta de reformes laborals i de les pensions provoca una vaga general al setembre a tot l'Estat.

La UE atorga, a proposta del govern espanyol, beques diferenciades per a l'estudi del català i el valencià.

28 de novembre, eleccions al Parlament de Catalunya, CiU obté 62 escons, el PSC, 28, ERC i ICV-EUiA, 10 cada un, el PP i C's, amb clars missatges d'anticatalanitat, 18 i 3 respectivament i SI, de recent creació i amb un clar discurs independentista, aconsegueix 3 diputats. Artur Mas és elegit President de la Generalitat.

El Tribunal Suprem dóna la raó a tres famílies i ordena a la Generalitat de Catalunya a considerar el castellà llengua vehicular en el sistema educatiu; no diu res dels més de 93 mil alumnes del País Valencià que volen cursar estudis en català i no ho poden fer.

2011

Inici de la *Primavera Àrab*, el gener cau el règim del president Ben Alí, a Tunísia, un més després, l'11 de febrer, és Hosni Mubarak, a Egipte, qui cedeix el poder; en ambdós casos internet i les xarxes socials han estat decisives per unir els manifestants. febrer, la Generalitat Valenciana de Francisco Camps obliga el tancament de les emissions de TV3 al País Valencià.

10 d'abril, *BarcelonaDecideix* celebra la Consulta per a la Independència a la capital catalana amb un èxit inesperat malgrat que l'Ajuntament socialista i la premsa espanyolista boicotegen la participació. La ronda de consultes iniciada a Arenys dos anys abans presenta gairebé 900.000 vots amb més d'un 90% a favor de la independència. L'exPresident Jordi Pujol demana que la Generalitat de Catalunya organitzi un referèndum en relació amb el pacte fiscal amb Espanya.

30 d'abril, La Conferència Nacional per l'Estat Propi, que dóna continuïtat a les Consultes per a la independència, es posa en marxa a Barcelona.

15 de maig, El *Moviment 15M* o dels «indignats», sota la influència de la publicació *Indigneu-vos!*, d'Stéphane Hessel pren força arreu de l'estat espanyol i s'anirà escampant arreu del món.

22 de maig, eleccions municipals a Espanya i autonòmiques al País Valencià i les Balears. A Barcelona, Xaver Trias, CiU aconseguix l'alcaldia; al País Valencià i les Illes el PP repeix victòria malgrat els casos de corrupció dels respectius presidents, Camps, que serà encausat amb posterioritat, i Matas que ja seu al banc dels acusats.

La Generalitat valenciana intensifica els atacs contra la llengua i qualsevol signe de genuïna identitat, al juliol tancament de Gandia TV... L'11 de juliol, discurs commemoratiu 50è aniversari fundació Òmnium cultural, la presidenta, Muriel Casals, proposa la insubmissió fiscal amb Espanya si no s'accepta el concert o pacte fiscal. PSOE i PP reformen, en quinze dies de setembre, la Constitució espanyola en sentit restrictiu, saltant-se la suposada inviolabilitat que com excusa donaven fins aleshores a les propostes catalanes...

Més d'un centenar d'ajuntaments catalans s'afegeixen a la proposta de «Municipis per la Independència», iniciada a Vic al setembre. Augmenten les veus en favor de la independència, l'ofec fiscal que pateix el Principat genera una resposta popular que podríem anomenar 'nacionalisme del benestar', on la qüestió cultural, si bé no es pot dir quedi en segon pla, ja no és l'únic pilar en què s'assenten les reivindicacions nacionals.

La crisi financera mundial amenaça seriosament la 'societat del benestar', mentre que el govern espanyol del president J. L. Rodríguez Zapatero

(PSOE) es nega a complir amb el finançament pactat amb Catalunya. 20 de novembre, eleccions a corts espanyoles, per primera vegada en aquest tipus d'eleccions, CiU aconseguix la victòria al Principat i deixa enrere el PSC. A Espanya el PP obté una còmoda victòria arreu, excepte al Principat de Catalunya i al País Basc.

La Casa Real espanyola, implicada en un cas de corrupció pels negocis d'Iñaki Urdangarín, presenta per primera vegada comptes a la societat, tot i que amaga una gran part del presupost que rep.

El PP envesteix amb força contra la llengua de les Illes Balears i obre pas a la via perquè el català esdevingui totalment residual i en progressiva extinció al territori. En l'acte de la Colcada, Festa de l'Estendard, el batlle de Palma és escridassat en passar-se al castellà durant el seu discurs.

2012

La «Primavera valenciana», s'avança al febrer, per les protestes de joves estudiants de l'institut Lluís Vives, de València, els quals protesten per les retallades i falta de calefacció a les aules. Policia i Generalitat Valenciana responen amb duresa i ofereixen una pèssima imatge.

9 de març, acte constituent, a Barcelona, de l'Assemblea Nacional Catalana.

El govern espanyol insisteix, malgrat la manca de criteri i oposició de la UE, en no invertir en el corredor mediterrani i substituir-lo per un corredor central que hauria de travessar els Pirineus.

El TSJC emet una resolució contradictòria: no cal canviar el sistema d'immersió lingüística a les escoles però obliga a donar resposta a les famílies que no acceptin el català com a llengua vehicular.

El dia 25 manifestació a Palma contra els sostinguts atacs al català per part del govern conservador de José Ramón Bauzá

29 de març, vaga general a l'estat espanyol contra la reforma laboral, gran pas enrere en les conquestes socials del segle XX

abril, els pressupostos espanyols exclouen el deute pactat amb Catalunya des del 2009, de fet es burlen del compromís d'invertir a Catalunya l'equivalent del pes del PIB estatal durant set anys; fins ara l'incomplien el pressupost, ara ja ni ho 'preveuen'. Al País Valencià i Balears també minven les inversions de l'estat.

maig, amb l'excusa de la crisi econòmica l'estat espanyol retalla competències a les autonomies.

Es nega el pressupost per al corredor mediterrani però pressuposten trens d'alta velocitat (AVE) cap a Galícia i Portugal.

El PP balear trenca el pacte d'educació, demana a les famílies que renunciïn al català però aquestes responen a favor de l'escola catalana (90%).

Tot i així abans de final d'any exigirà una declaració expressa superior al 65% de famílies per poder continuar amb el català com a llengua escolar.

juny, la UE rescata per primera vegada Espanya: 100.000 milions € per als bancs. Rajoy, president espanyol, fa el ridícul mundial en l'explicació dels fets, en voler negar l'evidència del rescat.

juny, després d'atacs virulents contra el català al País Valencià i a les Balears, el PP aragonès margina l'idioma a la Franja, en nega fins i tot el nom, al qual s'hi refereix com a «aragonès oriental» enfront la perplexitat acadèmica mundial.

El Tribunal Suprem anul·la diversos articles relacionats amb el català en l'educació infantil, entre els quals el que prohibeix la separació d'alumnes per raó de llengua.

El CEO (Centre d'Estudis d'Opinió) fa públic que la majoria de ciutadans de Catalunya votaria a favor de la independència en el supòsit d'un referèndum.

juliol, Jessed Hernández i Núria Picas, campions del món en els Skygames no poden obtenir la medalla per les pressions espanyoles que els acusa d'haver competit com a membres de la selecció catalana.

Expedients de regulació d'ocupació a Canal9 (radiotelevisió valencianes); en realitat representa la submissió o venda als interessos espanyols de Madrid, quan conclou la feina de no competir amb TVE sinó d'aturar TV3 al País Valencià.

agost, com a conseqüència de l'ofec i impagaments de l'estat, Catalunya demana ser rescatada pel govern espanyol; l'autogovern és tan precari que s'acaba per reclamar almoïna qui et roba a mans plenes. Més endavant el País Valencià sol·licitarà també el rescat

3 de setembre, Sant Pere de Torelló, primer municipi que es declara «territori català lliure». L'Associació de Municipis per a la Independència (AMI) compta ja amb més de sis-cents municipis adherits del total de 900 amb què compta Catalunya.

La manifestació de la Diada de l'Onze de Setembre aplega més d'un milió i mig de catalans que reclamen la independència. El món sencer se'n fa ressò i ressalta el caràcter pacífic dels manifestants. El dia 19 per primer cop el públic del Camp Nou crida «independència» en un partit de futbol, els crits s'inicien al minut 17 i 14 segons de cada part. El dia 20 el President de la Generalitat, Artur Mas, s'entrevista a Madrid amb el president espanyol, sense entesa ni possibilitat d'aconseguir el Pacte Fiscal que reclama en nom dels catalans i que era objectiu de la legislatura. Al seu retorn al Palau de la Generalitat, una gernació de catalans rep el President i li agraeix el discurs i el to ferm mostrat a Madrid al matí. De nou el crit d'«independència» és el so més escoltat. Es convoquen eleccions per al dia 25 de novembre.

el Parlament espanyol es nega a derogar el Decret de Nova Planta de 1715. El 27 de setembre el Parlament aprova la celebració d'un referèndum d'autodeterminació (84 de 135 diputats voten a favor).

Es fa públic que a Madrid l'estat realitza el 111% de les inversions inicialment pressupostades mentre que a Catalunya només hi actua amb el 35% d'un pressupost que ja incompleix la llei; també que als conjunt dels Països Catalans el 54% de les prestacions d'atur són contributives mentre que a Andalusia i Extremadura ho són el 31%. octubre, el ministre espanyol d'Educació i Esport, José Ignacio Wert, declara al Congrés «Nuestro interés es espanyolitzar a los niños catalanes», el mateix que l'exèrcit franquista al 1936 o la Nova Planta, al 1715.

La premsa de Madrid intenta provocar el govern espanyol i encendre la metxa dels militars per tal d'obligar el govern a suspendre l'autonomia i que l'exèrcit ocupi militarment Catalunya.

El Conseller d'Educació de les Balears declara la intenció de suprimir la immersió lingüística, es refereix al català com a «llengua cooficial distinta al castellà» i així ho publica i s'hi refereix en documents oficials. Al País Valencià el govern espanyolista del PP manifesta que no concedirà cap subvenció a entitats el nom de les quals hi consti «País Valencià».

Pollença, primer municipi de les IB que es declara favor de l'estat propi.

En diverses ocasions avions militars espanyols sobrevolen a baixa altura el territori català durant la campanya electoral catalana alhora que un vaixell de l'armada obliga els pescadors de Roses a hissar la bandera espanyola per sortir a la mar.

Per primera vegada CiU es presenta a les eleccions amb un programa per a celebrar un referèndum per a l'estat propi, independent d'Espanya; tanmateix el líder d'Unió Democràtica, una part de la coalició, posa pals a les ro-

des a la intenció.

Als catalans residents a l'estranger se'ls impedeix el dret a vot, retardant-los el lliurement de la documentació necessària per part del ministeri espanyol d'afers estrangers.

Resultat eleccions catalanes, CiU, 50 diputats, ERC, 21, PSC, 20, PP, 19, ICV i EHA, 13 diputats, C's, 9 i CUP, 3 diputats; la suma CiU, ERC, ICV i EHA i CUP atorga 87 possibles vots a favor de la independència contra 48 unionistes (PSC, PP i Cs), que neguen encara el dret a decidir lliurement en referèndum el propi futur, tot i que dins el PSC hi ha algunes voluntats a favor del dret a decidir. El Pacte per la Llibertat, entre CiU i ERC, consolida Artur Mas com a President de la Generalitat de Catalunya i posa les bases d'una consulta per a la independència per a l'any 2014.

El projecte de Llei d'Educació del ministre Wert atorga al català la categoria de 4a llengua al territori que li és propi i obliga a satisfer l'escolarització en castellà, trencant així amb un procés, el de la immersió en català que ha estat un model d'èxit i reconegut internacionalment com a integrador i no discriminatori. A País Valencià el PP mai no ha atès les més de 120.000 famílies que reclamen ensenyament en valencià, a Catalunya s'escuden en tres famílies per eliminar la immersió. A la Franja de Ponent el català ha deixat de ser oficial amb el retorn el poder del PP.

Llei antisímbols a les IB, pretén la prohibició d'expressar de forma pacífica l'oposició als actes de govern, especialment contra l'exposició masiva de senyeres en edificis públics per denunciar el tracte que rep la llengua i la cultura autòctones.

desembre, Girona, municipi amb major nombre d'habitants que es declara «territori català lliure i sobirà». En poc més de tres mesos quasi dos-cents ajuntaments han aprovat una moció

en aquests termes.

El Tribunal Suprem espanyol anul·la la resolució del govern valencià que obligava a tancar les emissions de TV3 al País Valencià.

CiU i ERC pacten un acord històric per acabar amb l'autonomia si el previst referèndum que preveuen per al 2014 obre la possibilitat d'esdevenir una república independent.

2013 Catalunya continua aportant més que ningú al PIB espanyol però és el territori amb menys infraestructures públiques.

El Col·legi d'Advocats de Barcelona defensa la proclamació unilateral d'independència si Espanya prohibís la celebració de la consulta prevista pel legislatiu català. El 23 de gener el Parlament aprova la Declaració de Sobirania, mitjançant la qual s'afirma que el poble de Catalunya té caràcter de *subjecte polític i jurídic sobirà*.

A propostes parlamentàries perquè el govern d'Espanya negociï amb la Generalitat de Catalunya la celebració d'un referèndum, el PSC vota per primera vegada contra les directius del PSOE. Dels representants catalans a Madrid únicament els del PP i Carme Chacón (PSC) hi voten en contra.

El govern espanyol cessa el Fiscal Superior de Catalunya, fiscal que nomena el mateix govern d'Espanya, perquè aquest no s'oposa a una possible consulta a la població catalana sobre el seu futur.

Es descobreixen falsos els atacs que el diari *El Mundo* va publicar durant la campanya electoral del passat novembre contra el President Artur Mas; les dades les va filtrar al diari el Ministeri de l'Interior espanyol, amb tot, la justícia espanyola mostra una vegada més la seva rèmora d'herència franquista i no fa cap condemna dels fets.

TV3 anuncia el tancament de les corresponsalies de Terres de l'Ebre, Pirineu i Perpinyà.

El Parlament de Catalunya aprova una nova proposta de resolució en favor del

dret a decidir, presentada ara pel PSC. L'estat espanyol atorga públicament per primera vegada pressupost i mitjans per lluitar contra les idees, concretament contra la *Consulta* per al futur de Catalunya.

Malgrat que només 17 famílies han demanat l'escolarització en espanyol el TSJC dicta que cal escolaritzar tota l'aula en castellà quan ho demani un sol alumne.

La tarda de l'u de maig el Liceu en ple dedica un sonora xiulada als Prínceps d'Astúries quan aquests accedeixen al teatre operístic.

maig, El Tribunal Constitucional espanyol suspèn la Declaració de Sobirania del Parlament català.

Nou intent d'uniformització, el PP aragonès aprova la seva llei de llengües mitjançant la qual el català parlat a l'Aragó és anomena 'LAPAO' (*'lengua aragonesa propia del área oriental'*), de l'aragonès que no és

castellà en diuen 'LAPAPYP' (*'lengua aragonesa propia de las áreas pirenaica y prepirenaica'*). Al maig el PP del País Valencià aprova proposici

de llei per tal d'impedir que es tramiti qualsevol iniciativa parlamentària on aparegui el terme 'País Valencià'.

El PSC vota amb C's i PP contra l'ús prioritari del català en l'administració pública.

El 15 de maig s'aprova la LOMCE, també coneguda com a llei Wert, la qual treu competències en ensenyament, elimina el català com a llengua vehicular i i fixa els continguts des del ministeri espanyol, en general aporta una visió molt conservadora, l'alumne es passarà més temps demostrant e

que sap i reproduint el que se li ha fet estudiar, que no pas participant del seu procés d'aprenentatge.

El Primer Ministre de la Gran Bretanya, el conservador David Cameron, insta el seu homòleg espanyol, Mariano Rajoy, a permetre la consulta per la independència a Catalunya.

L'alcaldeessa de l'Hospitalet de Llobre-

gat primer i la de Santa Coloma de Gramenet després, ambdues del PSC, declaren que no deixaran espais ni urnes per a una possible consulta catalana sobre la independència; amb el suport de la direcció, alguns dirigents del mateix PSC conviden a abandonar el partit als afiliats més catalanistes. El text fundacional del partit és incomplets a la praxis per la direcció i alguns càrrecs públics socialistes.

26 de juliol, Primera reunió del Pacte Nacional pel Dret a Decidir, el PSC, el PP i C's s'autoexclouen. Al País Valencià, el govern del PP continua desatentent 170000 peticions d'escola en valencià.

29 de juny, Concert per la Llibertat, al Camp Nou, un clam en favor de la independència.

L'estat espanyol és on hi ha més línies de tren d'alta velocitat després de la Xina, per nombre de passatgers el recompte és altament diferent.

Al País Valencià, el PP pretén que es determini que el valencià deixi de ser considerat part de la llengua catalana, per la qual cosa inventem la tesi que la llengua de la *Comunidad Valenciana* prové de l'íber; l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i la comunitat internacional expressen el seu enuig.

Es destapa que el nou President del Tribunal Constitucional espanyol ha estat militant del PP, *detall* amagat a la ciutadania; amb tot el subjecte ni dimiteix ni el cessen ni el PSOE s'avergonyeix d'haver acceptat la proposta del candidat. Tot plegat fa difícil apostar per una transició democràtica real de la justícia espanyola des de la desaparició del franquisme.

Enmig del període de vacances el govern espanyol augmenta el 15% el pressupost del Ministerio de Defensa; l'any anterior l'havia ja augmentat el 28%, mentrestant l'atur i les retallades en sanitat i ensenyament creixen.

El dia 26 de juliol el President de la Generalitat, Artur Mas, sol·licita al president del govern espanyol, Mariano

Rajoy, diàleg per convocar un referèndum d'autodeterminació, una «consulta» que satisfaci la necessitat dels catalans «d'exercir el dret de decidir».

Luis Bárcenas protagonitza un nou cas en què un comptable del Partido Popular es veu implicat en comptes il·legals que afecten al partit i esquitxa la cúpula dels conservadors espanyols; per desviar l'atenció pública el govern provoca una crisi amb el Regne Unit en forçar la vigilància extrema a la frontera amb Gibraltar.

El Govern de les Illes Balears crea el decret de llengües, TIL (entre d'altres elimina la immersió escolar en català), 95% dels docents s'hi mostra en contra; quan el TSJIB en suspèn cautelarment la seva aplicació, l'executiu respon amb un decret per aplicar-lo igualment de forma immediata.

11 de setembre, La Via Catalana enllaça més de dos milions de persones des del Pertús a Vinaròs, els dies previs i a diferents ciutats del món els catalans residents han organitzat similars accions als seus llocs de residència. La llibreria Blanquerna, de la Delegació de la Generalitat a Madrid, és atacada quan era a punt d'iniciar-s'hi un acte commemoratiu de la Diada. La humanitat aconsegueix que la sonda Voyager1 abandoni el Sistema Solar després de 36 anys de navegació per l'espai; es tracta del primer objecte construït per l'ésser humà que penetra en l'espai interestel·lar.

Letònia i Lituània afirmen que no tindrien cap problema en reconèixer Catalunya com a estat independent, la qual cosa enerva Espanya.

16 de setembre, a Balears s'inicia la vaga indefinida de mestres i professors; diumenge, dia 29, la major manifestació haguda mai fins ara a les Balears, recorre ciutat de Palma en suport dels docents i contra el TIL.

La resposta del President espanyol a la sol·licitud del President de Catalunya per consultar els ciutadans catalans sobre el propi futur és desesti-

mada.

29 de novembre, es produeix el tancament definitiu del Canal9, RTVV, enmig de fortes protestes.

El PP impulsa la llei de seguretat ciutadana, que limita els drets de manifestació, usos de símbols, fotos i concentració.

10 de desembre, el Parlament balear, amb majoria absoluta del PP, manifesta que els "Països Catalans» no existeixen i que les Illes Balears no formen part de cap "País Català".

El simposi «Espanya contra Catalunya, 1714-2014», acte del Tricentenari de la caiguda de Barcelona enfront les tropes de Felip V, és objecte d'intent de suspensió judicial per part de partits polítics espanyols.

El 12 de desembre el Parlament de Catalunya acorda aprovar que la consulta sobre el futur polític de Catalunya sigui el 9 de novembre de 2014 (9N) i que es formuli amb una doble pregunta: 'Vol que Catalunya esdevingui un Estat? En cas afirmatiu, Vol que aquest Estat sigui independent?'.
2014

El fiscal anticorrupció capgira les funcions i ataca el jutge que ha inculpat de frau la infanta Cristina en les investigacions del cas Palma Arena i Nóos.

El dia 16 de gener, el Parlament de Catalunya aprova sol·licitar a Espanya la competència per celebrar referèndums. Llevat tres dels seus diputats, el PSC hi vota en contra, incomplint el text fundacional del partit, el primer secretari, Pere Navarro, contradiu les pròpies declaracions de fa sis mesos. Posicionar-se al costat dels que impedeixen que Catalunya solucioni els seus problemes amb l'exercici democràtic del vot, provoca un degotall de crítiques i baixes al partit.

21 de gener, el govern espanyol obliga a tancar avui mateix les emissions de Catalunya Ràdio al País Valencià; després de trenta anys de recepció sense cap cost per a l'administració ni

oients, aquest nou atac de violència simbòlica a l'ànima d'un poble s'insereix en un calculat procés uniformador i de substitució identitària que promou el govern d'Espanya.

El ministre d'Hisenda espanyol elimina el concepte 'balances fiscals' per no haver-les de publicar, amb tot accepta una diferència d'aportacions de l'Estat del 15% en contra dels ciutadans de Catalunya; la diferència respecte als pressupostos i al que es realitza és encara més exagerada.

L'Acadèmia Valenciana de la Llengua ha enllestit diccionari propi, el qual equipara el valencià al català («Llengua romànica parlada a la Comunitat Valenciana, Catalunya, Balears i uns altres territoris de la Corona d'Aragó i que també rep el nom de català»); la Generalitat Valenciana, en poder del PP, n'ajorna *sine die* la presentació i en desprestigia la institució, creada en el seu dia precisament per obtenir tesis contràries.

La ONU insisteix en la crítica a Espanya per la negativa a esbrinar els crims del franquisme.

febrer, El Consell Jurídic Consultiu de la Generalitat Valenciana dictamina en contra de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, en un clar exemple de la politització de la justícia a l'Estat espanyol. El president de la Generalitat Valenciana, Alberto Fabra, decreta la supressió de les línies en català de 136 escoles.

Mentre als debats territorials en mitjans públics que es realitzen en mitjans catalans hi ha convidats que representen pluralitat política, des de mitjans públics i privats espanyols només hi apareixen els defensors de l'unionisme; quan conviden un polític català aquest sol ser el mateix, Albert Rivera, aferrissat anticatalanista, líder de *Ciudadanos-Partido de la Ciudadanía* (C's), nom oficial del partit però que electoralment l'usen en català quan els convé.

El suposat sindicat Manos Limpias,

vinculat a l'extrema dreta espanyola, presenta querelles contra el President de la Generalitat, Artur Mas, contra l'ANC (Assemblea Nacional Catalana), contra Òmnium Cultural, contra el Centre Català de Negocis... 25 de març, El Tribunal Constitucional espanyol, alguns membres del qual, President inclòs, tenen publicacions amb greuges contra Catalunya, declara inconstitucional la Declaració de Sobirania del Parlament de Catalunya, del 23 de gener de 2013.

8 d'abril, El congrés espanyol refusa concedir cap via legal per tal que Catalunya celebri el referèndum pel dret a decidir el seu futur. El PSC, juntament amb PP, PSOE UPyD, vota en contra d'aquest dret i conculca una vegada més el seu propi programa electoral i l'acta fundacional del partit.

Eleccions al Parlament Europeu, a Catalunya ERC guanya unes eleccions per primera vegada des del 1934. El resultat a Catalunya és:

ERC 23,67%

CIU, 21,85%

PSOE, 14,28%

ICV-EUiA, 10,29%

PP, 9,81

C's, 6,28%

Podemos, 4,66%

Al País Valencià aconseguix un diputat sobiranista mitjançant la coalició Primavera Europea. A les Balears, en vots absoluts, les esquerres superen la dreta, en canvi, a la Catalunya Nord triomfa el xenòfob FN, de LePen.

maig, L'intent de demolició del centre cívic social de Can Vies, a Barcelona, ocupat fa 17 anys, provoca greus aldarulls. El govern espanyol ho aprofita per portar més de 300 policies a Catalunya.

maig, El govern francès, el primer ministre del qual és el català Manuel Valls, modifica el mapa de les regions de França. El Llenguadoc-Roselló

quedarà encara més diluït, ara dins la regió del Migdia que incorporara el Migdia-Pirineus.

2 de juny, En un desesperat intent per frenar el procés català i el desprestigi de la corona, el rei d'Espanya abdica en favor del seu fill.

8 de juny, Més de cinc mil castellers reivindiquen el dret de decidir amb l'acció 'Catalans want to vot-Human towers for democracy'. A iniciativa d'Òmnium Cultural s'omplen places amb castells a Brussel·les, París, Londres, Berlín, Ginebra, Roma, Lisboa, Barcelona i a quaranta-un pobles de Catalunya. Amb aquesta exhibició internacional s'intensifica la voluntat dels catalans de votar el proper dia 9 de novembre.

juny, El retorn del *Papers de Salamanca*, documents confiscats al final de la Guerra Civil, reclamats insistentment i legalment concedit el seu retorn als legítims propietaris –particulars i institucions catalanes– no només no es completa sinó que ara el govern espanyol afirma que pensa limitar-ne el retorn, de molts dels documents, incomplint de nou la pròpia llei espanyola. El Partido Popular, disposat a acabar amb la llengua i la cultura catalanes, dissenya un pla estratègic per desprestigiar els mitjans de comunicació públics i privats que canalitzen els trets particulars dels catalans.

Paral·lelament continuen els atacs al model escolar, mentre que al País Valencià es nega el dret a milers de famílies a rebre ensenyament en valencià, al Principat es fomenten les denúncies per exigir l'espanyol en contra de l'espai que ocupa el català; a les Balears, el decret del trilingüisme s'utilitza com a excusa per reduir el català a la mínima expressió. A la franja aragonesa catalanoparlant van canviar el nom de la llengua.

19 de juny, Proclamació de Felip VI com a rei d'Espanya; en previsió de l'escàs interès de la població espanyola en l'esdeveniment, l'acte és

programat en una pràctica semiclan-destinitat, sense assistència de personalitat estrangeres i amb la prohibició expressa de manifestació i de símbols republicans.

juliol, Continua l'ofec econòmic vers Catalunya, el govern espanyol admet sense rubor que un pagès català rep la meitat de subvencions procedents de la UE del que decideix repartir a qualsevol altre agricultor espanyol. L'anomenada Tercera Via, nova entesa Catalunya-Espanya, en la qual pocs confien però que té el suport de determinats grups econòmics i del líder d'Unió Democràtica de Catalunya, Josep Antoni Duran Lleida, continua sense obtenir del govern espanyol cap acció ni declaració a favor d'un nou acord. Des d'Espanya només es pensa en una nova derrota absoluta de les pretensions catalanes i en fer-nos recular als anys 60 del segle XX.

El govern espanyol boicoteja qualsevol acte internacional (inclosa la presentació de llibres) organitzat per la Generalitat de Catalunya amb motiu del Tricentenari del 1714.

juliol, L'exPresident Jordi Pujol demana perdó per haver tingut diners sense regularitzar a l'estranger. El govern espanyol coneixia la qüestió però no l'ha explotat fins que li ha convingut políticament, quan Pujol ha deixat de creure i defensar públicament la unitat de Catalunya amb Espanya.

11 de setembre, es calcula que més d'1.800.000 catalans participen en la 'V' (votar, voluntat, victòria) humana que configura una immensa bandera catalana des de la plaça de les Glòries al capdamunt de la Diagonal de Barcelona. Una crida unionista a Tarragona reuneix el mateix dia i hora només 4000 persones, malgrat oferir el desplaçament gratuït.

18 de setembre, referèndum per la independència a Escòcia, el Sí perd però aconseguix noves propostes de

millora de l'autogovern, algunes de les quals també s'estenen a Gal·les i Irlanda del Nord. Dos dies abans, quan per primera vegada les enquestes donaven la victòria al Sí, el govern de Londres instaurà un duríssim discurs de la por.

19 de setembre, El Parlament de Catalunya aprova la *Llei de Consultes populars no referendàries i d'altres formes de participació ciutadana*, llei que ha de permetre celebrar no només la *Consulta* sobre el procés d'independència sinó consultar a la població qualsevol altre qüestió de debat. El TSJB (Tribunal Suprem de Justícia de les Balears) suspèn l'aplicació del TIL per aquest curs però el govern del PP el continua aplicant i enfronta de nou la comunitat educativa, la universitat i la població amb el govern de José Ramón Bauzá, la intenció del qual és espanyolitzar al màxim les Balears i diluir qualsevol tret de cultura pròpia.

Educació d'Aragó obliga a substituir el català pel francès als alumnes de la franja aragonesa catalanoparlant que havien escollit el primer idioma.

27 de setembre, Malgrat la negativa del govern espanyol a acceptar, primer, un referèndum sobre la independència de Catalunya i, amb posterioritat, declarar suspesa la Llei de consultes populars no referendàries que el Parlament català aprovà, el President de la Generalitat firma el decret de convocatòria per al 9 de novembre.

Com que es tracta d'una consulta sobre el futur polític de Catalunya, també és anomenada consulta sobre la independència de Catalunya. La població amb dret a vot podrà ser sotmesa a la doble pregunta acordada ja al desembre passat ('Vol que Catalunya esdevingui un Estat? En cas afirmatiu, Vol que aquest Estat sigui independent?').

28 de setembre, reunió del *Consejo de Estado de España*, mai no s'havia fet en diumenge! L'endemà el TC suspèn la Llei de Consultes catalana,

la consulta del 9 de novembre (9N) i qualsevol acte institucional al respecte.

En els pressupostos per l'any vinent l'Estat espanyol redueix les inversions previstes per a Catalunya fins al 9%; el País Valencià i les Balears completen la cua d'inversions. Per contra, en plena crisi, s'augmenta el pressupost de la línia d'alta velocitat ferroviària en altres indrets.

3 d'octubre, Partits i coalicions favorables a la Consulta (CiU, ERC, ICV-EUiA i CUP) arriben a un acord per anar junts en el camí cap el 9N i desafien les prohibicions de govern i tribunals espanyols.

4 d'octubre, 800 dels 920 municipis de Catalunya (96%) van aprovar de forma immediata mocions de suport a la llei de consultes i a la convocatòria del 9N, els respectius alcaldes ofereixen a la Generalitat el suport al President.

Nou atac a la llibreria Blanquerna, llibreria de la Delegació de la Generalitat a Madrid, alguns dels atacants són familiars de ministres espanyols actuals.

14 d'octubre, El President de la Generalitat, Artur Mas, es veu forçat a renunciar a la consulta que havia convocat en base a la Llei 10/2014 de consultes populars no referendàries i d'altres formes de participació ciutadana; tanmateix anuncia també que el govern que presideix emprèn l'organització d'un *procés participatiu* per a la mateixa data i amb les mateixes preguntes.

22 d'octubre, El TC, amb la fal·lera per prohibir tot el que aprovi el Parlament català, suspèn la Llei de pobresa energètica! A la pràctica el govern espanyol actua talment com si hagués sotmès Catalunya a un procés de suspensió de l'autonomia. El President de la Generalitat Valenciana, Alberto Fabra, dóna rang de llei al secessionisme lingüístic. Anuncia l'elaboració d'una 'llei de senyes' amb col·

laboració de la Real Academia de Cultura Valenciana, entitat que nega la unitat del català, i del govern espanyol. Personalitats d'arreu del món, entre les quals destaquen dos Premi Nobel de la Pau, demanen que el govern espanyol deixi votar els catalans el seu destí; en pocs dies s'hi afegiran altres intel·lectuals de renom mundial.

4 de novembre, A només quatre dies del 9N, el Tribunal Constitucional espanyol torna a suspendre la proposta de llibertat participació i elecció dels catalans; suspèn ara el 'procés participatiu' sense haver escoltat cap dels arguments jurídics que en qüestionaven la impugnació. Aquesta impugnació és considerada una barbaritat jurídica d'abast i desprestigia el TC espanyol davant personalitats de significatiu renom en l'àmbit jurídic internacional. Els magistrats del Tribunal Constitucional espanyol ofereixen la imatge que no jutgen, obeeixen simplement allò que els ordena el seu govern. Han suspès, primer, un *referèndum*, després una *consulta* i ara el *procés participatiu*, amb l'únic objectiu d'impedir que la voluntat dels ciutadans de Catalunya sobre el seu futur sigui expressada mitjançant una elecció lliure.

El govern espanyol demana al govern català que no sigui la Generalitat qui organitzi i es responsabilitzi del 9N, però la Generalitat desacata i respon que se sent responsable de tot el procés i que aquest continua amb totes les conseqüències. La sol·licitud que fa la Generalitat per trobar 20.000 voluntaris per al 9N arriba en poquíssims dies a doblar les previsions de la demanda. 9 de novembre, malgrat les dificultats del govern espanyol se celebra la votació en aules d'escoles, instituts i amb gran èxit d'organització i participació d'observadors internacionals i premsa estrangera.

Resultats: persones que han intervingut al 'procés participatiu': 2.344.828. El 80,91% dels participants ha votat

Sí a les dues preguntes (1.897.274), el 10,02% ha votat Sí a la primera i No a la segona i el 4,49% va votar No a la primera pregunta. El ciutadans de Catalunya, mitjançant l'ús del seu vot manifesten que les ordres d'Espanya han deixat de ser de compliment obligatori al Principat.

El govern espanyol manté un estira i arronsa amb el fiscal general de Catalunya –imposat pel propi govern espanyol– per tal que aquest iniciï una querrela contra la Generalitat pel 9N. 25 de novembre, El President Artur Mas proposa el seu pla de ruta per assolir la independència en els propers 18 mesos: eleccions unitàries (partidaris de la independència amb llista única), comunicat de la intenció a Espanya, proclamació de la independència i referèndum de ratificació. 3 de desembre, Nova suspensió d'una llei aprovada al Parlament català, ara la llei suspesa a instàncies del govern d'Espanya és la d'horaris comercials a Catalunya.

La nova formació política Podemos, que s'atorga el llegat del moviment 15M (2011), albira àmplies aspiracions polítiques, gràcies en part a l'aparició constant dels seus líders als mitjans audiovisuals. En la seva presentació a Barcelona, lluny de les afirmacions primeres i les indefinicions posteriors, el seu líder deixa clar l'anticatalanisme i la negació dels drets històrics de Catalunya.

El grup terrorista Estat Islàmic, dominat per jihadistes, s'ha apropiat de bona part de Síria, Kurdistan iraquiana i persisteix en l'expansió de l'autoproclamat califat islàmic. Ha comès nombroses matances contra minories ètniques, religioses o de ciutadans de nacionalitats diverses.

Finalment el TSJC accepta querellar-se pel 9N contra el President, Artur Mas, la vicePresidenta, Joana Ortega, i la Consellera d'Educació, Irene Rigau. La resta dels membres del Govern se solidaritza davant la Justícia

amb els tres encausats, així com milers de catalans els propers dies s'autoinculparan als jutjats d'haver també participat i/o col·laborat en l'organització del 9N. Mentrestant el govern d'Espanya condecora membres de la 'División Azul', indulta i ascendeix torturadors de la Guàrdia Civil i paga encara nòmimes als colpistes del 23F.

2015 A Grècia, el triomf de la coalició d'esquerres Siriza remou els fonaments econòmics que la UE ha dipositat en la *troika* comunitària.

Tot i que finalment un comptable del PP és encausat per emblanquiment de diners i falsedat comptable, Luis Bárcenas, surt de la presó només 19 mesos després d'haver-hi ingressat.

31 de gener Es presenten a Barcelona tres esborranys per a una futura Constitució Catalana.

Nou impediment contra una llei catalana, la llei de taxes a les operadores d'internet és anul·lada pel govern espanyol en una nova exhibició de com saltar-se la legalitat catalana prèviament reconeguda.

El Govern català aprova la llei que garanteix el futur de l'Aran d'acord amb la voluntat dels seus ciutadans.

Alguns dels hereus de l'antiga esquerra catalana, progressista i valenta, han esdevingut conservadors quan el país reclamava canvis significatius d'alliberament nacional i, per tant, també i inevitablement, socials; si la doble pregunta del 9N va ser una concessió a la indefinició permanent de Joan Herrera, davant el previsible daltabaix electoral d'ICV, aquest intenta esquivar responsabilitats atorgant incondicionalment el llegat de les restes del partit a Guanyem Barcelona, candidatura municipal de previsions esperançadores, mentre per altre part, negocia amb Podemos futures convocatòries electorals.